A BUDAPESTI III. KERÜLETI
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI FŐGIMNÁZIUM

TIZENKETTEDIK

ÉVI ÉRTESITŐJE

AZ

1915—1916. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

MORVAY GYŐZŐ Dr.
IGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1916.
MAY JÁNOS KÖNYVNYOMDÁJA
II., Főherceg Albrecht-ut 3.

EX LIBRIS
A BUDAPESTI III. KER. M. KIR.
ÁLLAMI FŐGIMNÁZIUM
TANÁRI KÖNYVTÁRÁBÓL
MATRAI

[A háború tartama alatt az intézeti évvégi értesítő a nyomdai költségek emelkedése miatt a tank. kir. Főig. ÖM. 5230/16. máj. 12. sz. eng. al. a részletező adatokra nem fog kiterjedni.]

A tanévet 1915. aug. 28-án kezdettük. A fölvételi, javító, pótló, különbözeti és magánvizsgák aug. 31-én és szept. 1-én voltak.

A beiratások jul. 2-án és szept. 1—3-án folytak. A rendes tanítás szept. 5-én ünnepélyes Veni Sanctével kezdődött.

I. Az intézet állapota.

1. A tanári személyzet: 1 igazgató, 16 okl. rendes tanár, 1 okl. tornatanító, 1 okl. óradíjas, 9 hitoktató, 9 rendkívüli tanár, 2 orvos. Összesen: 32. Helyettesítés volt 29 eset, 148 órában. Órarendváltozás kétszer volt. — Magánvizsga volt 13 esetben.

Palágyi Menyhért dr. r. t. a VKM. eng. al. csakis a mathematika tanítására kötelezetvén, a fizikai tanítást helyette Petricsko Miklós okl. óradíjas tanár végezte, Tichy Gyula dr. a Hgpr. Ő Em. rendelkezése alapján az esztergomi hgpr. udvarhoz levéltárnoki minőségben elhivatván, óráit Kákonyi László Zoltán dr. látta el, kinek megbetegedése folytán dec., jan. hónapokban Para Endre, junius hónapban Pongrácz József rk. hitoktató helyettesített.

Sorszám	NÉV	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	VIII. oszt.	Óraszám	Osztályfő őrség	Tanit : év
1	Morvay Győző dr. igazgató (1902)	—	—	—	—	—	—	—	t:3 b:3	6	őr	29
2	Alszeghy Zsolt dr. r. t. (1901)	sz:1	—	—	—	t:3	m:3 1:5 gp:3	—	—	15	tkv. őr VI.	6
3	Ágner Lajos dr. r. t. (1907)	—	—	m:4 1:6	—	—	1:5	m:3 gp:2	—	20	III.	13
4	Barthos Indár r. t. (1909)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
5	Endrei Gerzson dr. r. t. (1913)	—	m:5 1:6	—	—	g:5	g:5	—	—	21	f. őr	17
6	Frank Ferenc r. t. (1911)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
7	Kerékgyártó Árpád r. t. (1906)	tr:2 f:3	f:3 tr:2	f:2	tr:3	tr:3	—	—	—	18	gy. v. őr	11
8	Makoldy Viktor r. t. (1905)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
9	Máté Lajos dr. r. t. (1908)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
10	Mátrai Vilmos r. t. (1904)	r:3	r:3	r:2	r:2	r:2	r:2	r:2	r:2	18	őr	16
11	Olgyai Bertalan dr. r. t. (1909)	—	—	—	—	t:3 gp:3	—	1:5 m:3 t:3 gp:3	—	20	őr VII.	20
12	Palágyi Menyhért dr. r. t. (1914)	—	—	—	—	ma: 3	ma: 4	ma: 3	ma: 2	12	—	30
13	Petricsko Miklós ó. t. (1915)	—	—	—	—	—	—	tt:4	tt:4	8	őr VIII.	1
14	Sajó Sándor r. t. (1093)	—	—	—	t:3 m:4 1:6	—	gp: 3	—	1:4	20	IV.	25
15	Simon S. Miklós r. t. (1911)	—	—	t:3	—	1:6 m:3	m:3 t:3	—	—	18	őr V.	11
16	Telbisz György r. t. (1911)	sz:4	sz : 4	sz : 3	ma: 3	—	tr:3	—	—	17	őr VI.	34
17	Tompa Béla dr. r. t. (1909)	—	—	n : 4	n : 3	n : 3	n : 3	n : 3	n : 3	19	—	8
18	Vass Árpád r. t. (1905)	m:5 1:6	—	—	—	—	—	g:5	g:4	20	I.	18
19	Neumer József tornatanitó (1911)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
20	Csopják Attila bapt. vén (1914)	2				2				4	e.	2

Sorszám	NÉV	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	VIII. oszt.	Óraszám	Osztályfő. őrség	Tanit: év
21	Edelstein Bertalan dr. rabbi (1906)	2	2	2	2	2	2	2	2	16	e.	11
22	Kákonyi Zoltán rk. hittanár (1915)	2	2	2	2	2	2	2	2	16	e.	1
23	Mohr Henrik ev. lelk. (1909)	1		1		1		1		4	e.	8
24	Nedelkovics Velimir gkel. főesperes (1904)	2				2				4	e.	12
25	Para Endre rk.htt. helyett.(1915/6)	2	2	2	2	2	2	2	2	16	e.	1
26	Pongrácz József rk. htt. helyett. (1916)	—	—	—	—	—	—	—	2	2	e.	1
27	Tari Imre dr. ref. lelkész (1909)	1		1		1		1		4	e.	7
28	Ulicsák Béla gkath. lelkész (1912)	2				2				4	e.	5
29	Párdányi Emil dr. orvos (1916)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
30	Raisz Aladár dr. orvos (1914)	—	—	—	—	—	—	—	1	1	őr	2
31	Altenburger János zenetanár (1909)	2		2		—	—	—	—	4	—	7
32	Huber Árpád énektanitó (1913)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3

m = magyar nyelv
l = latin nyelv
n = német nyelv
g = görög nyelv
gp = görög pótló magyar irod.
f = földrajz
t = történet
tr = természetrajz
e = exhortáció és istentisztelet
sz = számtan
ma = matematika
tt = természettan
b = bölcsészet
r = rajz
gy = gyakorlat
v = vezető

[Az intézettől távozott tanerök.

1902. Adler Illés dr., Beck Károly, Császár Ernő, Kecskóczi Ödön †, Marót Gyula, Martin Gyula, Sagmüller József.

1903. Lehr András † hősi halált halt, Palágyi Menyhért dr., Szemkő Aladár, Walter Vilmos.

1904. Balázs Endre dr., Balázs István dr., Csernay József †, Fallenbüchl Tivadar, Radich Gyula, Reif Pál, Szidarovszky János

1905. Fludorovics Zsigmond, Goldziher Károly dr., Kéki Lajos dr., Kmetykó János, Latkóczy Mihály †, Melles Emil.

1906. Bogojevics Ghenadin, Bussay Tivadar, Fridl Frigyes, Kiss Arnold dr., Szabó István, Szalkay Alfonz, Józan Miklós.

1907. Munkácsi Kálmán dr., Thym Adolf.

1908. Bálint Antal, Bohdanetzky Imre, Erdész Ernő, Eskenázi Licco, Grajfel (Gáti) Béla, Harsányi Lajos, Nagy János, Pastinszky János, Pinkert Ede dr. †, Reisz Frigyes dr., Vallentinyi Aladár, Zékány Gyula.

1909. Danielisz Sándor, Jaeger Imre, Kuncze Géza.

1011. Baciu János, Boksai János, Holzträger Frigyes dr., Kökény Ferenc, Nagy Sándor † hősi halált halt, Wieser István.

1912. Kontra Aladár, Láng Gyula † hősi halált halt, Osztrogonac Ferenc, Varga Gyula, Várdai Béla dr.

1913. Damian István, Koller Gusztáv, Lenz Ferenc, Schuster Károly, Pap Illés dr.

1914. Busák Béla, Kertész Ármin dr., Kiss Ernő † hősi halált halt, Marks Lipót, Rausch Géza, Vértessy Dezső dr.

2. A tanulók. Az 1915/6. tanévben beiratkozott 325 rendes tanuló, 52 magántanuló. Összesen: 377. Az 1914/5. tanévben volt 345 rendes, 30 magántanuló. Összesen: 375. Különbség: — 20 rendes, + 22 magántanuló. Összesen: + 52.

A rendes tanulók apadását az épület nagy hiányai és a háborús viszonyok okozták.

3. Intézeti szolga volt 3. 1 rendes, 2 napidíjas.

1. Szentesi Mihály. Fölesküdt rendes szolga. Kapus. (32 év.) (1905.)

2. Makrai Boldizsár. II. napidíjas iskolaszolga és fűtő. (7 év.) (1910.) Hadi szolgálatot teljesít Bukovinában.

3. Szémiller József. I. napidíjas iskolaszolga. (8 év.) (1908.) Fogoly Szibériában.

4. Az épület. Régi állapotában van még. A háborús viszonyok miatt az új épület emelése valószínüleg beláthatatlan időkig eltolódott. A fővárostól adományozott telek 3 éves hatályának meghosszabbítása végett az igazgató a szükséges lépéseket megtette.

5. A tanszerek az 1914/5. költségvetési évi zárószámadás szerint:

	A leltári tárgy megnevezése	Ez évi		1914/5. évi összállomány						Kiadás			
		vétel	ajándék	Vételár		Vásárolt	Ajándékozott	Érték összeg		Vétel	Ajándék	Érték	
				K	f	vagyontárgy		K	f			K	f
1	Butor	3	13	456	—	2860	225	40472	27	—	—	—	—
2	Irodai	—	—	—	—	73	—	2255	28	—	—	—	—
3	Hivatali . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Nyomtatv. .	—	—	—	—	237	2	1665	49	—	—	—	—
5	Tan. könyvt.	219	78	1888	17	6139	2975	42741	32	863	58	1149	48
6	Történeti sz.	—	—	—	—	543	104	3510	23	—	—	—	—
7	Filologiai sz.	—	—	—	—	255	164	2726	34	—	—	—	—
8	Földrajzi sz.	6	97	157	60	269	1481	3583	55	—	—	—	—
9	Néprajzi sz.	38	1	124	—	89	55	501	—	—	—	—	—
10	Fizikai sz. .	—	—	—	—	375	37	16509	78	—	88	1364	20
11	T.-rajzi sz. .	—	4	—	—	5708	774	18469	52	—	—	—	—
12	Vegytani sz.	—	—	137	—	84	50	3488	25	—	—	—	—
13	Mértani sz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Rajzsz. . . .	—	10	150	—	829	96	4483	59	64	—	138	90
15	Tornasz. . .	—	—	—	—	665	11	5967	90	—	—	—	—
16	Orvosi sz. .	—	—	—	—	80	—	1622	76	—	—	—	—
17	Zenesztár .	—	—	—	—	41	—	364	20	—	—	—	—
18	Kirándul. sz.	—	3	22	30	196	15	718	26	—	—	—	—
19	Éremsztár .	—	—	—	—	574	242	261	—	1	—	113	50
20	Ifj. könyvt. .	141	8	350	17	4186	1081	10658	17	302	—	809	18
	Összeg .	406	214	3085	24	23279	7312	110998	91	1230	146	3571	26

6. A költségek. *a)* Az intézetet az államkincstár tartja fenn. A költségek összege 1914/5. költségvetési év végén 126.000 kor.

b) Az igazgató fizetése 7000 kor., lakbér 2000 kor.

Rendes tanár fizetése 2600—5600, lakbér 1000—1600 K.

Rendes tanulóknak fiz. kötelezettségei: Tandíj: 72 kor. Felv. díj: 10 kor. Ifj. könyvt. díj: 2 kor. Énekdíj: 1 kor. Szemléltető díj: 2 kor. Értesítő díj: 2 kor. Jégföntartó díj: 1 kor. Kiránduló alap: 1 kor. Évvégi bizonyítvány bélyege: 30 fill. Ténta díj: 20 fill. Összesen 19 kor. és 50 fill., amely díjak fejenkint a beiratáskor fizetendők.

Magántanulóknak: Tandíj: 72 kor. Felvételi díj 10 kor. Értesítő díj 2 kor. Ténta és papir díj 70 fill. Bélyeg díj: 30 fill. Egy osztály vizsgadíja 80 kor. Összevont vizsgadíj 120 K.

Különbözeti és fölvételi vizsgadíja 20 kor.

Rendkivüli tárgyakért fizetett díj: Angol nyelv: évi 20 kor. Francia nyelv: évi 20 kor. Gyorsírás: évi 20 kor. Zene: havi 5 kor. Szabadkézi rajz: évi 12 kor. Vívás: évi 20 kor. Külön torna: évi 20 kor. Kézi munka: évi 12 kor.

7. Segélyező ügy. *a)* Intézeti alapítványok: 1. Hampel Antal-féle iskolai ösztöndíj: Ladócsy Kálmán I. o. tan. — 2. Sujánszky-Halkó Géza önképzőköri alapítvány: Először 1906/7. tanévben adatik ki. *b)* Ösztöndíjban részesült: 1. Miereisz János VIII. oszt. tan. (Mária Terézia-féle budai ösztöndíj. Katonai szolgálatot teljesítvén, kiadása függőben van.) — 2. Horváth Levente I. o. tan. az Adamovics-féle ösztöndíjban részesült. *c)* Tanulmányi segélyben részesült: 1. A győri árva-alap terhére: Bartos Ferenc III. o. t. 100 K. Az Ottilinger-Bedekovits-alap terhére Réthy Gyula IV. o. t. 150 K.

A segítő-egyesület 1909. év óta működik.

A segítő egyesület a „Vörös Kereszt“ alapító tagja.

A hadi állapot következtében Máté Lajos dr., r. t. távozott az intézettől, helyette a segítő-egyesület vezetését az igazgató vette át. A segély ez idén ismét jobbára hadi segélyben merült ki. (L. Háború és iskolánk.) A könyvtáros teendőit ezuttal ismét Simon S. Miklós r. t. teljesítette.

A segítő-egyesület zárószámadását, a gyüjtések eredményét, a gyüjtők névsorát, tekintettel a nyomdai költségek óriási emelkedésére, Főig. 5236/16. máj. 12. sz. eng. alapján a háború befejezése után összegezve fogjuk közölni.

II. Az intézet működése.

I. Fegyelmi állapot.

1. Az ifjúság fegyelmi állapotának megóvásában az igazgatóság a tanári testülettel együttesen a Rt. II. 13—18. §§. szerint járt el.

Az igazgatóság örömmel állapítja meg, hogy a szülők ez évben sokkal szorgalmasabban érdeklődtek gyermekeik iránt, mint az elmúlt években és azt látja, hogy a többszörös személyes és hivatalos felszólításnak immár örvendetes foganatja kezd lenni.

2. Vallásos gyakorlatok. *a)* A róm. kath. ifjúság vasár- és ünnepnapokon Thuróczy Kornél irgalmas rendfőnök engedelmével a császárfürdői kápolnában hallgatott szent beszédet és szent misét és végezte husvéti szent gyakorlatait. A szent gyónáshoz és az áldozáshoz háromszor járult a Ferencrendiek Margit-körúti nagy templomában. Fogadja ezért az engedélyért az Irgalmasrend Főnöke és a Ferencrendi szerzetes rend az intézet köszönetét. Részt vettek a balázsoláson, a hamvazáson, a husvéti lelkigyakorlatokon és a rendes exhortációkon, a Szt. Erzsébet napján tartott istentiszteleten, valamint az év közben elhunyt társuk Sujánszky-Halkó Géza VIII. o. tan. lelki üdvéért tartott Requiemen. A rendes évszaki közös szentgyónás-áldozáson kívül is többen, gyakrabban járultak a szentségekhez, különösen a békéért május hó első vasárnapján tartott közös sz. áldozáson. A budai Ifjúsági Mária Kongregációnak 11 tanuló tagja, szent József egyesületnek 2, Rózsafüzér egyesületnek 1, a szent Alajos-társaságnak 3. Többen istentiszteletkor, főleg a IV. oszt.-ból felváltva ministráns szolgálatot teljesítettek s külön e célra szervezett énekkar énekelt Kerékgyártó Árpád tanár vezetése és harmóniumszó kisérlete mellett. A hivatalos körmeneten is részt vettek. Ezeken a vallásos ájtatosságokon az őrök a róm. kath. tanárok voltak. A tanulmányi kirándulásokon sem mulasztották el vall. kötelmeiket.

b) A gör. kath. ifjúság a budapesti VII. ker. gör. kath. templomban járt istentiszteletre és katechizációra, hitoktatást az I. ker., Attila-utcai főgimnáziumban nyert. Ünnepeit rendesen megtartotta.

c) A gör. kel. ifjúság vasárnap és a megengedett ünnepnapokon exhortációt hallgatott a budai gör. kel. szerb elemi iskolában, a tabáni gör. kel. szerb templomban istentiszteletét, a gör. kel. főesperes felügyelete alatt a II. kerületi főreáliskolában hittanóráit hallgatta.

d) Az ev. tanulók a rendes vasárnapon és szombaton megtartott exhortáción kívül részt vettek az okt. 31-én megtartott ref. emlékünnepen, amely alkalommal az erre jogosultak részesültek az úrvacsorájában is. 3 evangelikus tanuló lett megkonfirmálva és vett akkor egyúttal részt az úrvacsorá-

ban. A konfirmációsok egyesületének 1 tagja volt. Az oktatás délelőttönként az intézetben folyt.

e) A ref. ifjúság a III. ker.-i Kálvin-utcai ref. templomban hallgatta a vasárnapi istentiszteletet, az exhortáció a főgimnázium egyik tantermében. Voltak az ifjúság számára rendezett külön ifjúsági istentiszteletek esetről-esetre. Megtartották a reformáció emlékünnepét. Konfirmációban 7-en részesültek. Az oktatás délelőttönkint az intézetben folyt. Bibliamagyarázat alkalmával többször szó esett a mostani világháborúról és annak tanulságairól a lelkiéletre vonatkozólag.

f) Az izr. tanulók szombatonként külön ifjúsági istentiszteleten vettek részt. Az imát énekkel kisérték. Exhortációban magyarázták nekik a heti szentírási felolvasást. Szept. 11-én a tanév megnyítása alkalmából külön istentiszteletet tartottak. Konfirmációban 12-en részesültek. A budai talmudtóra bibliaelőadását 26 tanuló hallgatta, az óbudait 8. Chanuka és Purim ünnepein, valamint a miniszterileg engedélyezett ünnepeken az ifjúság a rendes istentiszteletre jött el és a szent beszédeket meghallgatta. Az O. Zs. I. T. ájtatossági egyletnek 5 tagja volt. Az ifjúság szelleme jó, a vallásos érzés növekedőben van.

g) A baptista vallású tanulók a VIII. ker., kistemplom-utcai imaházban csütörtökön és vasárnap délután nyertek hitoktatást és vasárnap délelőtt hallgattak istentiszteletet.

II. Az oktatás.

1. A bevégzett tananyagot a Tank. kir. Főig. 5230/16 V. 12. sz. eng. al. nem közöljük.

Magyar nyelvi írásbeli dolgozatok.

V. osztály. 1. Világháborús nagy vakációm. — 2. Nemzeti történetünk ismerete a hazaszeretet szempontjából. — 3. Az öreg és fiatal Garamvölgyi. — 4. A mi katonáink a világháborúban. — 5. Arany néhány történeti balladájának erkölcsi értéke. — 6. Siess, tavasz! — 7. Az élet célja (Parainesis). — 8. A szónok egyénisége és a kitüzött cél. — 9. Beszéd egy kárpáti honvédsirnál.

VI. osztály. 1. Hasonlíttassék össze a művészíség szempontjából Tinódinak és Arany Jánosnak Török Bálintról szóló költeménye. — 2. Kisérelјük meg példák segítségével a magyar népdal jellemző vonásait. — 3. Tarnóczyné (Kemény Zsigmond regényében). — 4. Ki a legkedvesebb lírikusom? — 5. Keresztény és mohamedán világfelfogás a Zrinyiászban. — 6. Petőfi leíró művészete. — 7. Arany lelkibetegei és a költői igazságszolgáltatás. — 8. Az olvasott drámák erkölcsi tanulságai.

VII. osztály. 1. A Halászbástya. (Leírás személyes megfigyelés alapján). — 2. Középkori irodalmunk szelleme. (Az irodalmi és művelődési kapcsolat bemutatása). — 3. Hogyan éltek a bujdosók Rodostóban? (Mikes Leveleinek idevágó részletei alapján). — 4. Zrinyi és Gyöngyösi. (Irodtört. összehasonlítás). — 5. Az óbudai Zichy-palota. (A helyszínéu való tanulmány alapján) — 6. Gvadányi Falusi nótáriusának alföldi képei és népélete. (A házi olvasmány alapján). — 7. Gertrudis jelleme Katona Bánkbánjában. (Gyulai Pál tanulmányával kapcsolatosan a jellemző részletek összefoglalása).

VIII. osztály. 1. Legszebb háborús élményem a nagy háborúból. — 2. Egy honvédzászlós beszéde az uzsoki szoros védelmében elesett honvédek felett. — 3. Gertrudis jelleme Katona József Bánkbánja alapján. — 4. Tihamér alakja a két szomszédvárban. — 5. Gondolataim a pályaválasztás küszöbén. — 6. Petőfi hazafias költeményei a szabadságharc alatt. — 7. Jókai regénytémái és írói működésének jellemzése. Az emberi sors Madách drámai költeményében. (Szabad választásra).

A tankönyvekben ez idén változás csak annyiban állott be, hogy a tank. kir. Főig. Úr engedélyével Szterényi Hugó: Természetrajz II. helyébe. Tőkés: Természetrajz II. vezettük be, mely tankönyv folytatólag bevezethető.

Az alkoholellenes mozgalom támogatására olvasókönyvek, faliképek és preparatumok szolgáltak. Telbisz tanár a VI. osztályban külön előadást tartott az alkohol háros hatásáról. Alkohol élvezése a kirándulásokon is tilos.

A tanítás eredményéről a Függelék idevonatkozó adatai adnak bővebb felvilágosítást. A latin nyelvi oktatás eredménye most is egyes osztályokban a „Juventus“ c. folyóirat adományozása, ismertetése és tanulása által fokoztuk. A VII. oszt. tanulói közül többen munkatársai is voltak.

A rendes tanításon kívül Kerékgyártó Árpád tanár hetenkint természetrajzi gyakorlatokat tartott, melyek előmozdítására külön tanterem, külön butorok és szerek álltak az ifjúság rendelkezésére.

A tanárok tudományos és közérdekű tevékenysége az idén a következő volt:

1. Középiskoláink háborús értesítői. (Magyar Középiskola). — 2. Háborús értesítők szerkesztése. (Magy. Középisk.) — 3. Friedreich: Széchenyi István II. kötet. (Magy. Kult.) — 4. Knight: Aesthetika története. (Magy. Középisk.) — 5. Fest: báró Dévay Pál (Századok.) — 6. Huttkay: I. Napoleon császár. (Tört. Szemle.) — 7. Zalár József leveleiből (Irodt. Közl.) — 8. Vojnovich: Madách Imre és az Ember tragédiája. (Irodtört.)

2. Ágner Lajos dr. az Irodalomtörténet, Magyar Paedagogia, Révay Nagy Lexikon munkatársa. Cikkeket, ismertetéseket írt folyóiratokba, napilapokba. 1. Vámbéry Ármin: A magyarság bölcsőjénél c. mű. — 2. Bánóczi József: Az IMIT 1915. évi évkönyve. — 3. Marton Lajos: I. Rákóczy György bibliája. — 4. Márki Sándor: Háborús beszédek c. műveket ismertette. — 5. Magyar irodalomtörténeti tárgyú cikkek az 1914 15. évi középiskolai értesítőkben. — 6. Magyar irodalomtörténet és középiskola. (Az „Irodalomtörténet“ 1915/6. évi évfolyamában.) — 7. Az 1913/14. évi középiskolai értesítők pedagógiai értekezései. — 8. Az új Kina és a köznevelés kérdése. — 9. A középiskolák belső élete az első háborús tanévben. — 10. Az 1915. évi napilapok pedagogiai szemléje. (Magyar Paedagogia 1915/6.) — 11. A Révay Nagy Lexikonba írta a keletázsiai népekre vonatkozó nyelvészeti, ethnographiai cikkeket. — 12. A Madzsar Gusztáv szerkesztésében Szegeden megjelenő Irodalmi Segédkönyvek közül összeállította a gr. Gvadányi József: Egy falusi nótárius budai utazása c. és 13. Br. Eötvös József: A falu jegyzője c. füze-

12. old. 12. sor 1. Középiskoláink h. Morvay Győző dr. 1. Középiskolánk

teket. — 14. Keletázsiai problémák. (Sajtó alatt.) — 15. Előadásokat tartott az intézeten kívül paedagogiai és társadalmi témákról.

2. Alszeghy Zsolt dr.: Önállóan megjelent: A magyar reformáció és antireformáció temetési énekei Bpest, 1916. Ath. (Kny. az Irodtört. Közl.-ből). — Kisebb cikkek és ismertetés a Philologiai Közlönyben, a Magyar Kulturában, Irodalomtörténeti Közleményekben és Irodalomtörténetben.

3. Edelstein Bertalan dr.: irodalmi működése: Az Allg. Zeitung des Judentums-ban (Berlin): Max Szabolcsi, Nekrolog. — Der ungarische Landesrabbinerverein. — Az Imit évkönyvében: Az év története. — A Zsidó Szemlé-ben: „Izléstelenség — felületesség" cikk. — A héber költészet műtörvénye, bírálat. — „A rabbik rabbija." — A Magyar Zsidó Szemlé-ben: Dr. Klein Mór, nekrolog. — A Magyar Izrael-ben: Az amsterdami hitközség alapszabályai 200 év előtt, 3 folytatás. — A Mult és Jövő-ben: A nagy ünnepek a midrás és talmud költészetében. — A Magyar Zsinagógában: 3 egyházi beszéd. — Az Egyenlőség-ben: Jeruzsálem a talmudi kor legenda-költészetében. — Ünnepi midrások. — Háborús midrások, 6 folytatásban. — A Pajzs és Vért c. tábori imakönyvben: Ima a bajtárs temetésekor a harcmezőn. — A Budai Izr. Hitk. Értesítő felelős szerkesztője.

4. Endrei Gerzson dr.: Ismertetések és kisebb nagyobb közlemények az Egyetemes Philol. Közlönyben, az Orsz. Középisk. Tanáregyes. Közlönyben, a Magyar Paedagogiában, az Urániában és a Deutsches Philologen Blattban.

5. Kerékgyártó Árpád: 1. Nagyobb értekezése a Magyar Középiskolában: Határkérdés a közép- és elemi iskola között. — 2. Vetített képes előadást tartott az Angolkisasszonyok felkérésére a Pyreneusokról és az Erzsébet Népakadémia előadásai során „Mohamedán emlékek Spanyolországban" címen. Előadást tartott a kongreganista tanárjelöltek számára: „A jellemképzés eszközei a kath. tanár kezében" és a Kath. Tanáregyesületben: „A közép- és elemi iskola viszonya" címen. Ünnepi beszédet mondott a május 1-én tartott kárpáti ünnepélyen.

6. Sajó Sándor az iskolaév folyamán háborús tárgyú költeményeket olvasott. 1. a budapesti II. ker. hadbavonultak családtagjai javára a budai Vigadóban rendezett hangversenyen (dec. 11.); 2. az I. kerületi Istenhegyi Népmívelő Egyesület ugyanily jótékonycélú hangversenyén (jan. 2.); 3. a Kath. Sajtóegyesület fővárosi hölgybizottságának a hadiárvák javára a Vigadóban rendezett hangversenyén (jan. 9.); 4. az intézetnek hangversenyén (febr. 5.); 5. a Keresztény Gyermekvédő Liga óbudai körzetének a hadiárvák javára rendezett estéjén (márc. 12.); 6. a III. ker. Egyesült Polgári Kör márciusi ünnepén (márc. 15.); 7. a hadbavonultak családjait segítő II. ker. helyi bizottságnak a „Hősök Gyermekeinek Otthona" javára az Országos Zeneakadémiában rendezett hangversenyén (márc. 28.) Költeményt írt a Budapesti Hirlapba. „Magyar óda" c. költeménye a Magyar Tud. Akadémia dicséretében részesült.

7. Simon S. Miklós könyvismertetéseket és a Kath. Tanáregyesület budapesti körének felolvasó üléseiről szóló jegyzőkönyveket írt a Magy. Középisk.-ba.

Az érettségi vizsga: Cherven Flóris dr. udv. tan., kir. főigazgató úr elnöklete alatt a következő rendben folyt le:

Az írásbeli tételek a következők voltak:

a) Május 22-én a magyar ny. és irodalomból: Eötvös József br. „Falu jegyzője" mint irányregény és korrajz;

b) Május 23-án a latin ny. és irodalomból: „Verg. Aen. XI. 182–209."

c) Május 24-én a mennyiségtanból:

1. 80.000 K kölcsön évi $3^1/_2\%$ mellett 15 év alatt törlesztendő. Készíttessék el a törlesztési tervezet első 3 sora. Mekkora a 7-ik, mekkora a 12-ik tőketörlesztési részlet?

2. Valamely háromszög oldalainak egyenletei:

$$5x + 2y - 29 = 0$$
$$-9x + y + 44 = 0$$
$$14x + y - 49 = 0$$

Meghatározandók a háromszög csúcspontjainak koordinátái.

Az egészségi állapotról Raisz Aladár dr. orvos következő jelentést terjesztette be.

1. Az egészségtan tanítását Raisz Aladár dr. vállalta el ismét, csakis febr., ápr. és május hónapban ért rá, hogy a VII. és VIII. oszt. tanulókat a fontosabb egészségügyi intézkedésekbe és óvórendszabályokba bevezesse.

Ezenkívül mind a tanév elején, mind annak folyamán gyakran látogatta meg az intézetet, hogy az épület egészségügyi viszonyairól és a tanulók állapotáról meggyőződjék. Ebben a ténykedésében segítette őt az igazgató is.

Laky Árpád dr. úr, a kerületi tiszti főorvos, sokszor vizsgálta meg az intézetet.

2. Az iskolaépület higiéniája: Az iskolaépület, mely sajnos már 12-ik éve szolgált intézetünk otthonául, semmiképen sem felel meg egy modern iskola követelményeinek. Miután bérháznak épült s csak utólag alakíttatott át iskolává, — csak amennyire lehetett, — ez igen természetes. Már a környéke sem megfelelő, amennyiben északról a cementgyár pora, keletről a gőzmalom füstje rontja a levegőt. Nagysága sem megfelelő. Lépcsőháza szűk s alig képes az iskolai forgalmat lebonyolítani. A folyosók keskenyek és nyitottak, ami igen káros, mert tanár és tanuló egyaránt a meleg tanteremből közvetlenül a szabad levegőre kerül minden átmenet nélkül s innen magyarázható, hogy mind a tanulók, mind tanárok a téli időszakban feltünően sokan és gyakran szenvednek torokbántalmakban.

A tantermek, miután lakószobákból alakították át, nem mindig megfelelők. Sok a kis tanterem. A tantermek alacsonyak. Padlójuk puha fa, dösztlesszel bevonva. Az utcai termek, mióta az iskolával szemben levő négyemeletes bérház felépült, október—május hónapokban, de borus időben nyáron is oly sötétek, hogy a tanítás egész ideje alatt mesterséges világítás mellett kénytelenek lenni a tanulók, ami nemcsak a szemekre igen ártalmas, de káros befolyással van a tanulók egészségére azért is, mert a mesterséges világításul használt gáz a termek alacsonysága és kicsinysége miatt különben is rossz levegőt méginkább rontja.

A fütés helybeli s Meidinger kályhákkal történik.

A szellőztetés kérdése gyakran igen nehezen oldható meg. Minden teremben van ugyan szellőztető. de még a nagy termekben is csak egy ablak van felszerelve s óra alatt ez sem használható, mert a tantermek keskenység és zsufoltsága miatt közvetlenül az ablak alatt ülnek egyes tanulók. Miután esős időben a folyosóra sem tudnak kimenni a tanulók, az óraközt ajtó és ablaknyítás sem vihető ki mindig tökéletesen. Innen van, hogy a téli napokban a termek szénsav tartalma főleg a déli órákban a megengedett 1 %-nál mindig nagyobb.

Orvosi szoba jó, nagysága és felszerelése megfelelő.

Az intézet többszörös fertőtlenítésére részint az iskolaorvos, részint a tiszti főorvos tanácsára az igazgatóság nagy mennyiségű fertőtlenítő szert szerzett be (mész, gálickő, Diana borszesz, Lysoform, Sanitor, Carbolsav stb.), hogy az esetlegesen bekövetkezhető járványok elejét vehesse. Ezek használatára nézve az iskolaorvos és az igazgató eleve kitanította a rendelkezésére álló szolgaszemélyzetet, sőt a tanári testületet is megkérte, hogy vele egyöntetűen járjanak el.

Valóban égetően szükséges, hogy az intézet új és a modern kor igényeinek megfelelő épületet kapjon. A főváros már 4 év óta fel is ajánlott ingyen telket, de a magas minisztérium még mindig késik az építkezés megkezdésével.

3. A tanulók egészségi állapota: Torna tanítás nem volt helyette csak a katonai kiképzés.

Az intézetnek van igen jól működő Testgyakorló Köre, melynek torna, athletikai-, úszó-, céllövő- és játékszakosztályai vannak. Téli sportok (rodlizás, ski stb.) is gyakoroltattak az intézet tanulóitól.

Az intézet kirándulások vezetésében talán első helyen áll az országban. E kirándulások, melyeket az idén rendesen kezdhettek meg, nemcsak a tanulók ismereteit gyarapítják, de igen jó hatással vannak testi fejlődésükre is. Fejlődőben van és rendkívül hasznossá vált a cserkész intézmény is.

Rajz alól 2 tanulót terjesztett fel felmentésre. Mindkét esetben szembaj volt a felmentés oka.

Trachomás tanuló a tanév elején és április hóban tartott szemvizsgálatok alkalmával intézetben nem találtatott.

Osztály	Összes tanulók	Szembajos	Rövidlátás	Messzilátás	Egyéb szembajok
I.	74	19	14	4	6
II.	37	9	4	2	3
III.	57	7	5	2	2
IV.	52	5	2	1	1
V.	25	7	5	1	2
VI.	27	10	7	1	5
VII.	31	6	2	1	—
VIII.	22	5	4	1	—
	377	68	43	13	19

Az 68 eset közül 43-ben rövidlátás forgott fenn, ami az esetek 64 %-ának, az összes tanulók 10·5 %-ának felel meg.

Nagyothallásban 5 tanuló, beszédhibában 2 tanuló szenvedett. A gerincoszlop elferdítését 2 esetben tapasztalta. Sérve 3 tanulónak volt, szervi szívbaja 4 tanulónak.

A tanuló ifjúság általános egészségi állapota kielégítő. Néhány súlyosabb esetet nem tekintve, rendszerint kisebb bajok, mint meghűlés, torokfájás, gyomrrontás stb. voltak a mulasztások okai.

Fertőző betegségek miatt mindössze 14 tanuló volt kitiltva, de ezek közül is csak 8 esetben volt intézetünk növendéke beteg és pedig 1 kanyaró, 6 bárányhimlő és 1 roncsoló toroklob miatt. Tekintve, hogy a fővárosban egész télen át a háborús viszonyok miatt többféle életveszélyes járvány uralkodott, az eredmény igen kedvezőnek mondható. Testvére betegsége miatt 6 tanuló volt kitiltva és pedig 3 esetben vörheny, 2 esetben roncsoló toroklob, 2 esetben kanyaró miatt.

Első segítségben részesítette az iskolában megsérülteket a már korábban begyakoroltt mentő csapat. Ennek vezetője Sicher József VII. o. tanuló volt. Kisebb zuzódások, horzsolások, metszett sebek naponta előfordultak.

Sajnálatunkra és nagy fájdalmunkra Sujánszky-Halkó Géza VIII. oszt. rendes, majd magántanuló meghalt.

Tanulóink testi és ruházati tisztaságára is ügyeltünk. A tisztaság még mindig nem kifogástalan, aminek oka egy-

részt a szülők jó részének szegénysége, másrészt, hogy a főváros e kerületében kevés a modern, fürdőszobával felszereit lakás. Az igazgató sok figyelmeztetésének azonban mégis volt hatása s a javulás kétségtelen.

g) **A rendkívüli munkásság** következő volt:

1. Gyorsírás. (1907.) Szünetel.

2. Természetrajzi tevékenység (1907.) Kerékgyártó Árpád tanár jelentése szerint voltak:

I. Gyakorlatok: A háború sok tekintetben hátráltatta működését.

A biologiai gyakorlatok szept.-től májusig tartottak.

a) IV. o. Növénytani gyakorlat. Szombaton 12 1. Volt 30 óra. Részt vett 16 tanuló.

b) V. o. Állattani gyakorlat. Hétfőn 12 1. Volt 25 óra. Részt vett 16 tanuló.

c) Az Ásványtan-kémiai gyakorlat szünetelt.

II. Természetrajzi rajzok. Úgy az órák alatt, mint azonkívül is szorgalomból folyt a rajzoltatás.

A természetrajzi szertár takarítását tanulók végezték. A szertárnak több I. osztályos tanuló ajándékozott apró tárgyakat. Palát, virágot, ásványt stb. Az akváriumot rendezte Szilvássy IV. o. tan. Steinfeld László IV. o. t. határozó könyvet adott.

3. Fizikai munkásság. (1915.) A tanév megrövidülése és anyag torlódása miatt az olyan részeit a fizikának, amelyek a rendes előadások keretén belül csak röviden voltak tárgyalhatók, a tanulók az önképzőkörben dolgozták fel. Sajnos az idő rövidsége miatt a több készen levő dolgozatból előadásra csak kettő kerülhetett. Ezeken a tanulók a rendelkezésre álló kisérleteket is bemutatták a tanár felügyelete alatt, miután azokat előbb több alkalommal kipróbálták és összeállították. A hallott dolgokat a tanár a rendes előadásokon számon kérte.

4. Ének (1902) és zene (1907). Huber Árpád énektanító bevonulása miatt Kerékgyártó Árpád rendes tanár volt szíves az egyházi ének gyakorlását átvenni.

A zenekari tanítást ez évben ismét Altenburger János zenetanár végezte. Volt 14 tanuló.

h) **Az ifjúsági könyvtárhasználata** az idén rendesen kezdődött és májusban végződött.

i) **Az intézeti egyesületek** munkássága:

1. Az önképzőköri (1909.) munkásság ismét működött. Elnöke: Dr. Ágner Lajos. Ifj. elnöke: Sereghy Emil VIII. o. tan.

2. A filologiai kör (1906.) ezidei munkája szünetelt.

3. A Testgyakorló Kör (1905.) ezidei munkássága: A tisztikar már a tanév elején megalakult. A kör elnöke Kaveczky Zoltán VIII. o. t. volt. A tanulók minden héten az igazgató ellenőrzése mellett gyakorlatoztak. A kör a „Fiumei Deákasztal" alapító tagja.

5. **A cserkészet** az igazgató fölügyelete és ellenőrzése alatt állott. Ifj. vezetője: Weisz Vilmos VII. oszt. t.

j) **Az intézeti tanulmányi kirándulások** a következő naptár szerint voltak:

a) **Az 1915. évi nagyszünidejében a V. és K. M.-tól elrendelt kirándulások:**

1.	VI/5.	e. n. sz.	Visegrád	I—IV.	25 Ágner
2.	VI/15.	e. n. „	Sztendre sz.	„	25 „
3.	VII/5.	d. e. „	Gödöllő	„	25 „
4.	VII/12.	e. n. „	Pomázi h.	„	23 Kerékgyártó
5.	VII/12.	e. n. „	Csobánkai h.	„	20 „
6.	VII/26.	e. n. „	Pilissztlászló	„	22 „
7.	VIII/2.	e. n. „	Dobogókő	„	25 „
8.	VIII/5.	e. n. „	Naszál (Vác)	„	25 „
9.	VIII/10.	d. u. „	Hüvösvölgy	„	22 Ágner
10.	VIII/12.	d. e. „	Budakeszi	„	27 „
11.	VIII/16.	e. n. „	Dömörkapu	„	21 „
12.	VIII/20.	d. u. „	Solymár	„	20 „
13.	VIII/24.	d. u. „	Hidegkút	„	16 „

b) **Az 1915/16. évben megtartott kirándulások:**

1.	IX/25.	d. e. sz.	Kiscell	I—VIII.	egész is.	Tan. kar.
2.	X/1.	d. u. h.	Ügető v. pálya	VII—VIII.	„ „	Telbisz
3.	X/4.	d. u. n.	Zugliget	IV.	12 t.	Kerégyártó
4.	X/5.	d. e. h.	Lövészárok	I—VIII.	egész is.	Tan. kar.
5.	XI/5.	d. u. sz.	Hüvösvölgy	III.	26 t.	Ágner
6.	XI/17.	d. u. m.	Nemz. sz. Faust	VIII.	8 t.	„

7. X/23. d. u. m. Téli tárl. VIII. egész is. Ágner
8. XI/26. d. e. „ Téli tárl. VII. „ „ Olgyai
9. XII/7. d. u. „ Nemz. sz. Lear
10. XII/17. d. e. tö. Nemz. Muz. Régiségt. VII. „ „ „
11. XII/27. d. e. te. Állatkert V. 8 t. Kerékgyártó
12. XII/28. d. e. „ „ I. 30 t. „
13. XII 29. d. e. „ Nemz. Muz. Állatt. III. 17 t. „
14. XII/31. d. e. „ Állatkert II. 18 t. „
15. 1916 I/1. d. u. m. Nemz. sz. Bánk Bán VIII. 8 t Ágner
16. I/3. d. e. te. Pálmaház IV. 23 t. Kerékgyártó
17. I/6. e. n. l. Vác III. 20 t. Ágner
18. I/8. d. u. „ Halászbástya I. 50 t. Kerékgyártó
19. I/8. d. u. „ Gellérthegy III. 50 t. Ágner
20. I/12. d. u. m. Nemz. sz. Hamlet VIII. 8 t. „
21. I/20. d. u. „ Nemz. sz. Velencei kalm. VIII. 8. t. „
22. I/29. d. u. n. Dunapart. I—V. 100 t. Kerékgy. Simon
23. II 5. d. u. „ Vérmező I. 50 t. Kerékgyártó
24. II/5. d. u. „ Képviselőház VI—IV. 50 t. Telbisz
25. II/29. d. u. sz. Hüvösvölgy III. 26 t. Ágner
26. III/4. d. u. l. Gellérthegy I. 50 t. Kerékgyártó
27. III/4. d. u. tö. Vár V. 50 t. Simon
28. III/10. d. e. m. Iparmüvész. Muz. VII. 50 t. Olgyai
29. III/12. d. e. te. Nemz. M. Ásványtár VI. egész is. Telbisz
30. III/18. d. u. tö. Gellérthegy VI—IV. 50 t. „
31. III/18. d. u. te. Pálvölgy II. 50 t. Kerékgyártó
32. III/19. d. u. sz. Zugliget III. 25 t. Ágner
33. III/25. d. u „ Hüvösvölgy III. 20 t. „
34. III/25. d. u. i. Gellérthegy IV. 50 t. Simon
35. III/26. e. n. tu. Nagykevély V. 16 t. Kerékgyártó
36. III/30. d. u. m. Tavaszi Tárlat VIII. egész is. Ágner
37. IV/1. d. u. te. Gugger hegy VI—IV. 50 t. Telbisz
38. IV/7. d. e. m. Lotz. kiáll. VII. egész Olgyai
39. IV/8. d. u. tö. Aquincum I. 50 Kerékgyártó
40. IV/8. d. u. te. Hüvösvölgy III. 28 Ágner
41. IV/8. d. u. te. Guggerh. V. 50 Simon
42. IV/11. e. n. tu. Sikáros IV. 30 Kerékgyártó
43. IV/11. d. e. m. Zichy palota VII. egész Olgyal
44. IV/11. e. n. tu. Solymár III. 25 Ágner

45.	IV 14.	e. n. tu.	Sikáros	III.	25 Ágner
46.	IV/18.	d. e. te.	Mezögazd. Muz.	II.	26 Kerékgyártó
47.	IV/19.	e. n. tu.	Csódi h.	V.	10 „
48.	IV/19.	d. u. sz.	Kőhegy	I—VII.	16 Mohr
49.	IV/3.	d. u. te.	Zugliget	IV.	50 Telbisz
50.	V/13.	d. u. i.	Városliget	IV.	50 Telbisz
51.	V/13.	d. u. to.	Királyi vár	V.	50 Simon
52.	V/13.	d. u. to.	Halászbástya	II.	50 Endrei
53.	V/19.	d. e. sz.	Kiscell	I—VII.	egész Tanári kar
54.	V/20.	d. u. te.	Gugger h.	I—V.	100 Kerékgy., Sim.
55.	V/20.	d. u. i.	Királyi vár	II.	50 Endrei
56.	V/26.	d. u. te.	Római fürdő	IV.	50 Telbisz
57.	V/27.	d. e. is.	Margitsz.	I., IV., V.	150 Kerékgy, Simon, Telbisz

Jegyzet: 1. Azoknál a kirándulásoknál, melyeknél a tanulók száma 50, 100 vagy 150-nek van feltüntetve, ha a jelzett osztály létszáma kevesebb, más osztályok tanulói is jelen voltak.

2. A felsorolt kirándulásokon kívül a mu. VKM r. al. *pusztán séta jellegü* kirándulást tartott még: Ágner a III. o. 50 tanulójával 9-et, Endrei a II., I. osztály 50 tanulójával 8-at, Kerékgyártó az I. o. 50 tanulójával 2-őt, Simon az V., VII. o. 50 tanulójával 3-at és Telbisz a IV., VII. osztály 50 tanulójával 3-at.

A rövidítések magyarázata: d. e. = délelőtt, d. u. = délután, e. n. = egész nap, sz. = szórakoztató, te = természatrajzi, sz. l. sz. = szederlevél szedés, h. = hadügyi, n. = növénytani, m. = művészeti tö. = történelmi, i. = ismeretterjesztő, tu. = turisztikai.

III. Általános ügyek.

1. Főigazgatói látogatások. Fest Aladár kir. tan., tank. kir. Főigazgató 1915. okt. 16., dec. 9., 1916. márc. 29-én, 30-án a tanitást, febr. 5-én az intézeti hangversenyt látogatta meg. Ápr. 1-én tartotta meg a főigazgatói konferenciát.

2. Egyéb látogatások: Cherven Floris dr. udv. tan., c. kir. főigazgató május 23-án meglátogatta a latin nyelvi érettségi irásbelin dolgozó jelölteket.

Ott Ádám dr. pápai prelátus és budaujlaki plébános többször látogatott és a vizsgákon elnökölt.

Látogatott vagy vizsgákon elnökölt: Klár Manó dr. és Kiss Arnold dr.

3. Tanácskozás volt összesen: 19.

4. Iskolai ünnepélyek a rendtartásilag előirtakon kivül: máj. 1-én Kárpáti-ünnepet és egy Shakspere emlék-ünnepet tartottunk, mely utóbbit a VII. osztály tanulói rendezték.

5. A szabad liceum szünetelt.

6. A „Volt Iskolatársak Szövetségének“ munkássága szünetelt.

* * *

Junius 1-én Tedeumot tartottunk.

Junius 3-án osztottuk ki a bizonyítványokat. Junius 28-án zártuk be az iskolaévet.

Tanítványainkat nehéz szívvel bocsátottuk el a végzetes, ismeretlen jövendő felé!!

FÜGGELÉK.

1. Iskolánk és a háboru.

(1915/6.)

I. Az intézeti épületben az idén katonai megszállás nem volt, ennélfogva a tanítás a rendes mederbe terelődött.

A tornatanítás most is szünetelt, ámde helyette a tornakör igazgatói és ifjusági felügyelet mellett működött és az igazgató vezetése alatt okt.-től katonai kiképzés is volt, a rendszeres énektanítás helyett az egyházi éneket ismét Kerékgyártó Árpád tanította és a templomban zenei kisérettel közreműködött. Szünetelt a gyorsirás tanítása és a filologiai kör munkássága is. A többi köri és egyéb rendkivüli munkásság azonban ismét rendesen folyt.

A tanév korai bezárása miatt febr. hónaptól kezdve a felsőbb osztályokban tananyagredukció állott be.

A tanítás az egész éven át teljes óraszámban folyt.

A katonai elszállásolás nyomai még ez évben is érezhetők voltak. Főleg a mellékhelyiségek szenvedtek miatta, úgy hogy a károk megtérítése és a karban-állítás tetemes összegeket fog még évek folyamán is elnyelni.

II. Az intézeti tanárság. Hadi szolgálatot még mindig teljesítenek az 1914-ben bevonult tanárok. Az újabb sorozásoknál bevált Sajó Sándor és Olgyai Bertalan dr. rendes tanárok akik föltétlen nélkülözhetetlenségük miatt a katonai szolgálat alól fölmentettek. Hadbavonult: *a)* Barthos Indár hadnagy ujólag is a mármarosi hadtápnál teljesit szolgálatot és még a mármarosi orosz betörések alkalmával kitüntetvén magát, most legfelsőbb elismerésben (S. L.) részesült.

b) Frank Ferenc főhadnagy S. L. a homlokszolgálattól meteorológiai célok teljesítése végett kezdetben a doberdói, később a nisi katonai időjárási és repülő állomáson mint parancsnok teljesit szolgálatot.

c) Huber Árpád főhadnagy jelenleg Zomborban az utász osztagokhoz beosztott kiképző tiszt.

d) Makoldy Viktor számadó őrmester Brassóból Prágába, majd innen homlokszolgálatra a középlengyelországi harctéri csapatokhoz rendeltetett.

e) Máté Lajos dr. főhadnagy most is Somorján, mint fogolytábor parancsnok vezeti sok fáradsággal és tudással a kirendeltség bokros ügyeit.

f) Neumer József tűzmester most Doberdó vidékén szolgálja ügyünket.

2. Az 1914/5. tanévben behivott math. fiz. r. t. helyettesitésére a nm. VKM. Palágyi Menyhért dr. rt. és egy. mt. küldötte helyettesnek, az 1915 6. évben őt csakis a felső osztályok matematikai tanitására kötelezvén, a fizika tanitására Petricsko Miklós óradijas tanárt alkalmazta. — Alszeghy Zsolt dr. tanárhiány miatt a X. ker. tisztviselőtelepi főgimnáziumhoz rendeltetvén, óraszámát az itteni kollegái között osztottuk meg.

3. Óratöbblettel dolgozott tehát: Ágner Lajos dr. (l. 2.), Endrei Gerzson dr. (g. 3.), Olgyai Bertalan dr. (gp. 2.), Sajó Sándor (l. 2.), Tompa Béla dr. (n. 1.) és Vass Árpád (g. 2.).

4. Kollégáink az idén is nagy fontosságot tulajdonítottak annak, hogy a háboruval kapcsolatos iskolai belső munkát ápolják: Az igazgatót minden gyüjtés alkalmával, támogatták és továbbá a háborus jellegü kiállitások és mutatvá-

nyok megtekintésénél (lövészárok, harci mutatványok, muzeumok) teljes számban vettek részt A háborus iskolai előadások, vetitések alkalmával (kárpáti ünnep) előmozdították az eredményt. Úgy szintén nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az időszakos gyüjtések sikerüljenek.

5. A háború vonatkozásainak fölhasználása mint az elmult évben, úgy most is minden tantárgy keretében meg volt.

a) Az igazgató iskolai beszédeiben fölhasználta az alkalmat a tanulók hazafiasságának ébrentartására, a katonának menő tanulókat ily módon bucsuztatta, a harctéren szolgáló volt tanítványaival állandó és élénk levelezést folytatott, mely leveleket és levelező-lapokat minden alkalommal a Hirdető táblán kifüggesztett. Az időszakos gyüjtéseket személyesen vezette, maga osztályonkint buzditott reájuk Igy a hadbavonult apák gyermekeinek fölsegélyezésére gyüjtött nagyobb összeget, melyen ezeknek könyvet, iskolaszereket, ruhákat, cipőket vásárolt és kiosztott. Részt vett a kerület ezirányú tevékenységében is és az intézeti tanulók számára cipőket szerzett. A hadi célokra a segélyegyesület elnöke minőségében nagyobb összegeket adományozott. Összeköttetést létesitett a szülőkkel, hogy azok adományaikkal keressék föl az iskolát, hogy a hadi kölcsönökre részint maguk körében, részint az iskola révén mennél nagyobb összeget jegyezzenek. Rendezte a Kárpáti ünnepet és a hadi célokra egy Shakspese jubileumi ünnepélyt. A jobb tanulók részére kiosztott Vasárnapi Könyvet, Beöthy Zsolt rektori beszédét, Gyóni Géza verseit, Vargha Damján Rákociját, Emléklapokat és hadi bélyegeket. Föntartotta az érintkezést a harctéren szolgáló és levelező tanárokkal, lapjaikat az ifjusággal tudatta, egyszersmind közvetitette az ifjuság levelezését harcoló tanáraikkal. Vezette a katonai kiképzést, tartott elméleti előadásokat a katonai adminisztracióról, tereptanról és hadijátékot rendezett. Hetenkint vezetett a közeli dombokra katonai kirándulásokat, melyeken szakaszgyakorlatokat és csatározásokat végeztek vagy meneteltek. Az összes résztvevőket puskákkal szerelte föl. Számukra megrendelt katonai könyveket, különösen a honv. gyakorlati szabályzatokat. Kiképzett altiszteket, akik maguk önállóan vezették csapataikat. Azonkivül katonai

térkép tanulmányokra is oktatta őket. A résztvevők sötét zöld szinű, piros gombos és az intézeti jelvénnyel ellátott sapkát hordtak. A magyar történeti tanításban nagy sulyt helyezett a magyar hadi történetre, a csaták leirására és a háborus eseményekre, továbbá a kiváló hadi eredményekre. A filozofia tanításában többszörösen kitért a tömeglélektan egyes eseteire, melyek háborus időkben föl-föl tünedeznek. —

b) Alszeghy Zsolt az V. oszt. görög történelem tanításában a háború keletkezésének, hasznának, a nép fejlődésében való szerepének a kérdését vetette fel; a VI. osztály magyar anyagában az eszthétikai alapvetés kapcsán egy-két háborus műalkotás is szóba került és a nemzeti elem szerepéről és fontosságáról volt szó.

c) Ágner Lajos dr. arra törekedett, hogy az alább fölsorolt munkákból a tanulóknak fogalmat nyujtson a háború okáról, befolyásáról, hatásáról és tanulságairól:

I. A háború előzményei oka és okozói, háborús nemzetek és népek, gazdasági összeütközések. (Bernstein E. A világháború okiratai szemelvények. A német fehér-, az angol kék-, az orosz narancssárga-, a belga szürke-, a szerb kék-, az olasz zöldkönyv; Az osztrák-magyar vörös-könyv; Az olasz háború előzményei. (a cs. és k. közös külügyminisztérium kiadványa.) A háborús nagyhatalmak c. vállalatból: Oroszország, Anglia, Németország, Törökország, Bulgária, Szerbia, Olaszország c. füzetek alapján: A föld és népe. Gazdasági erő és törekvések, külpolitika. Wlassics Gyula: A német világpolitika. Hedin Sven: Egy harcban álló nemzet. Andrássy Gyula: Kinek a büne a háború? Sándor Tivadar: A nagy háború okmányai. Angyal D. A világháború okai. Apponyi A. Magyarország természetszerű elhelyezkedése a világpolitikában. Wekerle S. A háború gazdasági következményei.

A világháború története. Nevezetesebb mozzanatok. (A világ háború naplója. M. Kt. 771—82 sz.) Irók műveiben: Madelung Aage: Hadinaplója. Molnár Ferenc. Egy hadi tudósító emlékei. Herczeg G. Avanti. (Magyarok, amint Tirolt védik) Sven Hedin: Az orosz harctérről. (Vilmos császár, I. Ferenc József, Hindenburg, Mackensen). Simon Vilmos: Hadak utja (Magyar bakák a Nicla mentén) Dobos

István Repülőgéppel a fronton. (Cetinje és a Lovcsen fölött) Nagy Samu: A kárpátokból. (Csekmák ezredes halála.)

Háborús ismeretekkel, problémákkal foglalkozó művek: (Szemelvényekben.) Sándor Szilárd: A modern háború eszközei. Ujkori tüzérség, harc a tenger alatt Pilch Jenő Ausztria és Magyarország hadserege. Gonda B. A hadi flotta. Wittmann V. A repülőgépek. Mikes Z. Zeppelin. Molnár V. A vörös kereszt. Százados I. Hindenburg. (A Magyar könyvtár füzeteiből) Továbbá: közös címer. A búvárhajó. Tengeri aknák. A léghajók. A konzervtej. A világkereskedelem utjai. Az Adria A Szuezi csatorna. A szibériai vasut. Tábori vonat. Páncélvonat. Tábori Posta. Fürdővonat. Hadikölcsön. A magyar nyelv térfoglalása. Turanizmus. Drágaság. Orosz tirannizmus N. Péter végrendelete. A Kárpátok felszabadítása. Sebesülteket gyógyító gépek. A villamoság a harctéren. Költészet, irodalom: Kozma A.: A katona a magyar költészetben. Nagy Endre: A nagy háború anekdóta kincse. Molnár Ferenc: Huszárnóták, Zilahi Lajos: Dalolnak a katonák. Vajda Gyula: a háború költészete. Szabolcska Mihály: Háborús költemények c. gyüjteménye.

III. o. Dolgozatok témái: *a)* Legmeghatóbb háborús élményem a nagy szünidőben. Októberi szedergyüjtésünk. Hogyan élünk a háborúban? Miért vágyakozunk a béke után? *b)* A béke áldásai. A háború árvái. Háborús jótékonyság. A háborús utca. Az 1849—9-i szabadságharc. A légi járművek. A hadi foglyok. Egy éjszaka az olasz fronton. A háború legszomorúbb és legszebb emléke. A tejért. 1848. Március 15. az ungvári hadikórházban. A japán-német háború VIII. o. Egy honvédzászlós beszéde az uzsoki szorosnál elesett honvédek sirja felett. Legnemesebb háborús emlékem.

d) Dr. Endrei Gerzson. (II.) 1. 1915. októberben „Győzelmes háborunk" c. alatt dolgozatot iratott, melyben az osztályban közös megbeszélésben rámutattak a nyári nagy offenziva eredményére. Vázolták az akkor megindított szerb hadjárat fontosságát és annak további kihatásait a Dardanellák felszabadítására. 2. Nagy Lajos királynak Küküllei krónikája olvasásakor az olaszok elleni háborújával kapcsolatban rámutattak az olaszoknak mostani hitszegésére is és orvtámadására.

3. A mohácsi vész (Brodarics) elbeszélése is alkalmat adott, hogy a mai háborúra kitérjenek. A magyarságnak mindig létéért kellett küzdenie az évszázadokban át nyögte a törökök járma, most a szláv veszedelem az, mely megöléssel fenyeget. Ugyancsak az olvasmányban szó van arról, hogy II. Lajos a fejedelmekhez is küldött segítségért, a római pápához pedig pénzért „Mivel a kincstár a rossz közigazgatás miatt egészen űres volt, a pápa megengedte, hogy az egyházi kincsek fele részét tegyék pénzzé." A háború vezetéséhez mindig pénz kellett. Montecuccoli mondta. „A háború viseléséhez pénz, pénz és pénz kell. „Ma is a hadikölcsönök a háború vezetéséhez szükségesek: azért mindenkinek hazafias kötelessége a megtámadott állam segítségére sietni; egyik vérével áldoz a hazának, másik pénzével. Egyházak, főurak, kereskedők, tisztviselők, földmivesek mind az állam segítségére sietnek és megtakarított filléreiket a haza oltárára leteszik; az állam pedig még jó kamatot is biztosit. 4. Aesopus: A kutya és a kakas c. meséjében a kakas a rókát a kutyához utasította. Tanulság: A fortélyos ember megtámadó ellenségét erősebbel hárítja el magától. Anglia ravasz szerepére utaltunk, mely másokkal verette meg mindig legnagyobb ellenségét.

e) Kerékgyártó Árpád. (I—V.) Első sorban igyekezett kihasználni a háborút a nevelés céljaira. Gyakran hivatkozott előadásában arra a körülményre és a bevezető előadásokban részletesen ki is fejtette, hogy a háborúban százak és ezrek megfeszített munkával dolgoznak és igen nagy áldozatot hoznak, tehát az itthon maradottaknak is többet kell dolgozniok és erejük megfeszítésével jobb eredményre törekedniök. Rámutatott arra is, hogy a súlyos időkben komolyabban kell az életet tekinteni, — még a tanulónak is, — és ez a föladat volt idén a fegyelmezés legsikeresebb eszköze. De arra is felhivta az ifjúság figyelmét, hogy a háború hézagokat üt a kultura harcosainak soraiban, ezeket a hézagokat betölteni még nekik is feladatuk leend, tehát többet és jobban kell tanulniok. Foglalkozott a háborúval több izben, sokszor csak nehány odavetett szóval, a háború erkölcsi oldalával, másrészről a tudományos munkát

és a kultúrát visszavető hatásával, a földrajzban pedig politikai hátterével. A földrajzban nagyobb sulyt helyezett a háború érintette területekre. A természetrajzban a háborúban felmerülő egészségtani kapcsolatokra. Kiránduláskor bírálat alá vette a vidéket a terep szempontjából és a szabad természetben való tájékozódás, térképolvasás elsajátítására még az eddiginél is nagyobb súlyt helyezett, mivel a harctéren működő tanítványaitól értesült, hogy ez irányú tudásuknak eddig is hasznát vették. Kirándulásokon harci játékok is szerepeltek.

Május 1-én beszédet tartott a kárpáti harcokról és mind ősszel, mind tavasszal vezette a szeder levél gyűjtést.

f) Petricsko Miklós a VII. és VIII. oszt. folyó a tanításában két irányban használta fel a háborús vonatkozásokat: 1. Metodikai szempontból azzal, hogy a tanulók érdeklődését a tárgy iránt igyekezett aktuális háborús tárgyú példákkal növelni. 2. Új ismeretek nyujtása szempontjából pedig azzal, hogy törekedett a háborúval kapcsolatban felmerült technikai kérdéseket, eszközöket megmagyarázni. A hajítás, a súlypont megmaradása, a szabad tengely, impulzus magyarázásánál kitért a lövedékek pályájára, energiájára, a robbanó lövegekre, a vontcsövű fegyverekre; az aktió-reaktió elvénél a lőfegyverek visszalökésére és ezek elhárítására a visszafutó csövű ágyuknál, valamint felhasználása a gépfegyvereknél; a közegellenállásánál, az aero- és hidromekanikánál, a hajók, léghajók, tengeralattjárók, repülőgépek alakjára, működésére; a magassági-, mélységi kormányokra, a légi- és vizi csavarra; ismertette ezek legfontosabb tipusait, és röviden az elméletüket. A fénytannál tárgyalta a messzelátokkal kapcsolatban, a modern tábori prizmás látcsöveket, továbbá a periszkópot, fényszórót; az elektromosságnál az élettani hatások felhasználását a védelmi berendezéseknél, és a drótnélküli telegrafus alkalmazásait. A tanulók érdeklődését ebben az irányban mindig kielégítette és az érdeklődőknek népszerű értekezéseket (Term. tud. Közlöny, Universum, Uránia, Magyar Könyvtár, Universal Bibliothek) ajánlott.

g) Sajó Sándor tanításában a háborúval kapcsolatosan az idén is főképp azok a szempontok érvényesültek

amelyekről a mult évi Értesítő megemlékezett. Kiemelkedtek e fő gondolatok az alkalomszerűségnek minden keresése nélkül. A nevelő tanítás lépten-nyomon utalni tud, sőt kénytelen utalni az életre: most, hogy igazán harc az életünk, sőt élethalálharc a sorsunk, egészen természetesen igen gyakran szóba kerültek e küzdelemnek nemcsak erkölcsi és nemzeti nagy tanultságai, hanem alkalomszerű kisebb vonatkozásai is. Ily tanulságokra és vonatkozásokra, különösen a IV. osztálybeli történelem és latin nyelv tanításában, bőven volt alkalom. Ezekről azonban nem lehet, nem is szükséges, részletesen beszámolni. Az ily kapcsolatok a tanításban nem tervszerűen, nem előre kiszámítottan létesülnek; értékük éppen közvetetlenségükben s ebből fakadó melegségükben van s nem is annyira a tanítás, mint inkább a nevelés körébe tartoznak.

A föntebbiekben jelzett mértéken túl nem szükséges a háborúval foglalkozni. Amennyire szükséges rámutatni a magyarság nemzeti küzdelmére, mint fenséges erkölcsi példára, épp annyira fölösleges, sőt káros a részletek boncolgatása: a részletekben nemcsak fölemelőt, hanem, sajnos, igen sok lesujtót is látni. Ilyet a tanuló az iskolán kívül bizonyára eleget láthatott, hallhatott, olvashatott, — az iskolai nevelésnek mindezeket egy összefoglalóbb, magasabb szempontból erkölcsi tanulság tárgyává kell tennie.

Szóval: a háború nem t a n a n y a g, csak alkalom bizonyos vonatkozásokra. A vele való bővebb foglalkozást nem kivánta a tanulók érdeklődése sem. A háborús hangulat teherként ül már a lelkeken, tanárén és tanulóén egyaránt; az iskola jótékonyan hat, ha némiképp feledtetni tudja, hogy háború van. Háborús tárgyú dolgozatot nem iratott.

h) S i m o n M i k l ó s miként a mult évben, az idén is megragadott minden kínálkozó alkalmat, főképen a III. és VI. oszt. történelem, az V. oszt. magyar és latin nyelv tanítása alkalmával, hogy tanítványainak lelkét világraszóló küzdelmünk tanulságaival is nevelje, nemesítse. Az V. osztályban 5 magyar dolgozat volt olyan, mely háborús életünkkel függött össze.

i) T e l b i s z G y ö r g y a kémiai tananyaggal kapcsolatban reámutatott a német gyáripar fejlettségére és arra a

fontos szerepre, melyet a kémia a mai világháborúban játszik; intenzivebben tárgyalta a robbanó anyagokat.

k) Dr. Edelstein Bertalan mind bibliai történeti, mind zsidó történeti előadásaiban minden egyes alkalmat megragadott, hogy párhuzamot vonjon a régi korok s a mai kor közt s a régi harcok és események tanulságait, a nagy világháborúra alkalmazza. A bibliai hősök példáját állította az ifjúság szeme elé mind harci vitézség, mind lovagiasság és hazaszeretet tekintetében. Gyakorta idézte a szentirás ama tanításait, melyek bátorságra oktatnak, pl.: (M. V. k. 20 f.) „ha háborúra vonulsz ellenségeid ellen és látsz lovat és hadiszekeret s náladnál hatalmasabb tömeget, ne félj tőlük, mert veled vagyok én, az Örökkévaló . . . ne csüggedjen szivetek, ne féljetek, ne rettegjetek, ne csüggedjetek miattuk, mert én az Örökkévaló veletek járok, hogy harcoljak ellenségeitek ellen s megsegítselek benneteket!" A prófétai tanításokat is, melyek a haza iránt való kötelességeinkre figyelmeztetnek, állandóan felujította a tanulók emlékezetében, pl.: (Jeremiás 29. f.) a haza üdvéért munkálkodnunk és imádkoznunk kell, hogy tehát cselekvésre és istenbizalomra van szükségünk. Hangsulyozta, hogy a biblia ugyan az örök békét mint eszményt tanítja, de számol a való élettel, mely harc nélkül fejlődést nem ismer és ezért a hősiességet a legfőbb erények közt dicsőíti.

De nemcsak harci vonatkozásaiban tárgyalta a háborút, hanem gyakran kitért az itthon maradtak kötelességeire is és az ifjúság szivébe véste a felebaráti szeretet nagy tanításait. Bibliai parancsolatokkal kapcsolatban elitélőleg szólt azokról, akik a háború nagy megpróbáltatásában csak a maguk önző, apró, sokszor embertelen érdekeiket látják kivirágozni. Idézte a hagyomány ama felfogását, mely a zsoltárköltő imáját „zúzd szét az igaztalannak karját" azokra vonatkoztatja, akik mások baján nyerészkednek, akik felverik az árakat vagy készleteket harácsolnak össze. Hivatkozik lisztösszeiráskor Ruth könyvének egyik alakjára, aki a régi bölcsek példázata szerint azért szenvedi el a sors kegyetlen büntetését, mert inség idején készleteit vonakodik szegény embertársaival megosztani.

Nagyobb győzelmek alkalmával az ifjúsági istentisztele-

teken méltatta ezek jelentőségét és imában adott kifejezést a hálának, mely a szíveket eltöltötte. A háborús vonatkozások fejtegetése határozottan hatással volt az ifjúságra. Bizonyos egyenes, gáncstalan érzés, jogtalanságon való felháborodás, bátor és becsületes jellem fejlődése volt észrevehető, melyek nélkül igazi vallásosság el sem képzelhető.

l) Kákonyi Zoltán dr. (I—VIII.) különösen a felsőbb osztályokban foglalkozott lélektani és valláserkölcsi alapon a háborús helyzettel.

A VI. osztályos erkölcstan tanítása keretében rámutatott a valláserkölcsös elveken felépített világnézet fenséges voltára, mely éppen a nehéz napokban — az elvek és nézetek tűzpróbáján — bizonyul nemcsak nagyszerűnek, fenségesnek, hanem egyuttal az egyéni és társadalmi igaz jólét és boldogság nélkülözhetetlen feltételének is.

A VII. osztályban az egyháztörténet, főleg a pápaság történetének tárgyalásánál kimutattuk annak a felfogásnak súlyát, mely a Szentatyát a kereszténység atyjaként tiszteli és a keresztény népek nagy tusájában, miként régente, úgy a világtörténelem e nagyszerű legújabb felvonásában is Róma felé fordul, onnan várja a béke eredményes közvetítését. Az események haladását figyelemmel kisérve rámutattunk arra, hogy az olasz garancia-törvény az egyház részéről mindenkor hangsúlyozott értéktelenségét épp az elmult év eseményei bizonyították be minden kétséget kizáróan, valamint arra is, hogy a hitszegő olasz galádsággal szemben az oly sokat támadott Szentatyák nehéz helyzetében is mily nemes, pártatlan magatartást tanusított és béketörekvéseivel, bár eddig még látható sikert — sajnos — nem is érhetett el, még az ellentábor elfogulatlanjai elismerését is kiérdemelte.

A VIII. osztályos apologetika keretében gyakran tértünk ki a katholikus vallásnak a háborúval szemben elfoglalt álláspontjára és védtük azon szofisztikus támadások ellen, melyek a vallást és egyházat akarják felelőssé tenni mindazért a bajért, amelyet éppen az Istent is vallásos erkölcsöt nem ismerő, erényt, áldozatot és önmegtagadást megvető egoizmuszt hozott az emberiségre.

Az exhortációkon a háboru okozta szenvedések, testi-

lelki bajokról történt gyakran említés az aszketikus élettel kapcsolatban.

6. Háborús emléktárgyakat hadi térképeken, emléklapok levelező lapokon, 2 csatahajó mintán kívül az idén kevésbé gyüjtöttünk, azonban a tanári könyvtárnak a következő folyóiratokat járattuk: A nagy háború, Illustrierte Kriegs Kronik des Daheim, Der europäische Krieg und der Weltkrieg, Der Völkerkrieg, Der Krieg, Illustrierte Weltkriegschronik és Wöchentliche Kriegsschauplatz-Karte mit Chronik.

7. A tanárok együttesen a háború kezdete óta mintegy 28.000 kor. Hadi Kölcsönt jegyeztek.

8. Az intézeten kívül jobbára hadi fölolvasásokban működtek közre a tanárok. Az igazgató fölolvasott a Kath. Tanári Kör ülésein és részt vett annak hadi vitatkozásaiban. Részt vett a kerület hadi jótékonysági egyesület működésében. Nagy szerepe jutott ebben a működési körben Sajó Sándor tanárnak, aki számos alkalommal olvasta föl hadi verseit. (L. 14. o.) — Kerékgyártó Árpád polgárőrségi felügyelő tiszt mint őrparancsnok teljesített szolgálatot minden csütörtökön.

III. A tanulók.

1. Az egyes sorozások alkalmával igen sok tanuló önként jelentkezett hadi szolgálatra, ámde részint a szülői engedély hiánya, részint testi gyengeség miatt alkalmasaknak nem találták.

2. Besorozott tanulók: *a*) Még az 1914/5. tanévről: VII. oszt. Schäffer József, Varga Károly; VIII. oszt. Dorner Zoltán, Gattein Miklós, Hampel Antal, Nebenführer László, Pasiut László, Simonyi-Semadam Sándor, Takáts István. — Az 1915/6. tanévben IV. oszt. Dusnoki József; VII. oszt. Ábrahám Kálmán, Bota János, Dauner Bernát, Reitter Béla, Riedl Gábor, Skutecky Ödön, Stiffel Vilmos; VIII. oszt. Bánrévi János, Bohutinszky Ernő, Foerk Ernő, Hübner Kálmán, Kiss Lajos, Kovács Károly, Krámer Nándor, Oroszlán Géza, Riegl Gyula, Rodriguez Andor, Saxinger József, Szeniczei Lajos, Varga Rezső.

Besorozott idegen magántanulók akik a mn. VKM eng. al. VIII. oszt. és érettségi vizsgát tehettek: Bartalis Árpád,

Beregszászy Béla, Bodnár Emil, Dax Gusztáv, Dobai Zoltán, Enessey Imre, Farkas Endre, Giesz Károly, Hesz Árpád, Klusch Károly, Kovách Béla, Madarassy Jenő, Manojlovics György, Nagy László, Papp Sándor, Prayer Gyula, Pfriem László, Preisinger Béla, Rónai-Aross István, Schirl Nándor, Somogyi Béla, Steingaszner Lajos, Unger Kornél, Vértes Márton, Weisz Gyula, Wolf Dénes. — Érettségire jelentkezők: Fuchs Károly, Goda Gyula, Horváth Gedeon báró és Veszprémi Jenő (L. 2. pont.)

3. A tanulók gyüjtése:

a) Hadbavonult apák itteni tanuló ifjai számára a segélyegylet révén gyüjtöttek: összesen 1070·28 kor. (Kiváló gyüjtők voltak Márkly Géza IV. és Osztoics Mihály V. oszt. t.)

b) A III. és IV. Hadi Kölcsönre gyüjtötték az osztályok. Összesen: 339·15 K.

(Különösen kitünt az V. osztály, amely ezért egy napi szünetet kapott.)

Ugyane célra az iskola révén jegyzett Hadi Kölcsönt Bettelheim Jenő, Brandl Ernő, Csobádi Lajos, Faller László, Fischer Pál, Fóti Kálmán, Horvát Levente és Tiborc, Lázár Ferenc, Rott Imre, Scheibler Hermann, Schneider Béla és Lajos, Varga Rezső, Weiss Pál. Összesen 7700 kor.

A tanulók szüleinek jegyzése, mely részint az intézet fölszólítására, részint önként történt a négy Hadi Kölcsönre összesen 1.319,222 korona.

c) Az intézeti alapokból következő adományokat adtunk:

Fölvételi díj harcoló apák gyermekeinek ...	120	kor.
Iskolai szerekre „ „ „ ...	142	„
Tankönyvekre „ „ „ ...	253	„
Tandijra ... „ „ „ ...	288	„
Téli ruhára „ „ „ ...	1420	„
Hadbavonult egyetemi ifjúságnak	50	„
Vasárnapi könyvre	10	„
Kárpáti falvakra	266	„
Karácsonyi szeretet adomány	50	„
III. ker. szegény hadiárváknak	100	„
Nemzeti áldozatkészség szobrára	2	„
Átvivés: ...	2701	kor.

	Áthozás ...	2701 kor.
Orsz. Mentőegyesület		20 „
Auguszta alapnak		150 „
Tanárok özvegyei és árvái		50 „
Hadsegélyző bélyegre		44 „
Lehr András emlékére		20 „
	Összesen ...	2985 kor.

d) Gyüjtöttek szederlevelet 4 zsákot.

Fémet: Bachrach Ernő, Cseresnyés Tibor, Kaufmann Sándor, Mumper János, Tarlós Béla.

Könyvet a sebesülteknek: Bachrach Ernő, Braun Károly, Deutsch István, Kelemen András, Tarlós Béla.

Gyapjut: Hefty Ádám.

Töltényt: Bajusz István, Ott László, Zichermann József.

Gummit: Ulreich Emil.

Ruhát: Bánrévi János, Neumann Ignác, Reizinger Gyula.

A VII. osztály hadbavonult pajtásának szeretet adományokat küldött és megfizette vizsgadíjának egy részét.

A katonák fölsegélyezésére szolgáló hangversenyekre jegyeket küldöttek az ifjúság számára Erényi Istvánné és Gálfalvi Réthy Gyuláné szülők.

Minden gyüjtés rendeltetése helyére került.

5. Az intézeti cserkész csapat kizárólag az iskola céljait szolgálta. Vezetője az igazgató és Weisz Vilmos VII. oszt. tanuló.

Tartott az ifjúság egy hangversenyt a budai kath. körben, melynek tiszta jövedelméből az Auguszta és egyéb alapoknak küldött pénzt.

6. Sajnos a háború nemcsak társadalmi viszonyainkra, hanem az ifjúságra is rendkívül elszomorító. Az elvadulás, engedetlenség és a lopás tünetei fájdalmasan szaporodnak. Idejárul, hogy a szülők egy része ép a háborús viszonyokkal iparkodik gyermeke erkölcsi hanyatlását indokolni. Hadbavonult 57 apa. Az igazgató állandó összeköttetést tartott fönn ily gyermekek itthonmaradottjaival, a mivel a fiúk sorsán némiképen enyhithetett, a családot ismét közelebb hozta, hozzászoktatta az iskolához. Így ezekkel a gyerekekkel kevés bajunk volt, hanem inkább az itthonmaradtak gyermekei

szolgáltak rá a szigorúbb fegyelemre. Így történhetett, hogy az idén 11 csöndes eltávolítás történt jobbára kocsmázás, mozilátogatás és tolvajlás miatt. Az előmenetelre az intézet megtartotta a rendes mértéket és szigorúsággal kérte számon az iskolai követelményeket. (Lásd a Stat. adatokat.)

7. Mezőgazdasági munkát tizenhárom tanuló végzett a nagy szünidőben.

8. Az iskolai egyesületek közül a tornakör, a cserkészek, és az önképzőkör vette ki a maga részét. Utóbbiban szaporodott a háborúval kapcsolatos fizikai tudományok előadása.

9. A társadalom érdeklődése főleg az iskolai gyüjtések szép eredményére volt befolyással. Részint az ifjak gyüjtőakcióját támogatta, részint a hangversenyeken és a VII. osztályrendezte Shakspere ünnepélyen mutatta ki nagy érdeklődését. A szülők érdeklődése öregbedett és a kapcsolat iskola és szülők között barátságosabbá, mélyebbé és megértőbbé vált, bár néha erős ellenszenvvel, sőt támadással is meg kellett küzdenie a tanári karnak. Emelte azonban a szülők szeretetét az iskola iránt az a körülmény, hogy a már az intézettől megvált és eltávozott tanítványok még szüleik révén is érintkeztek az iskolával, ami az idejáró tanulók szüleire nézve is jó hatást gyakorol.

10. A háború hatása az ifjakra lelkesítő s bennök egy harcrakész ifjú hadsereg vár további nagy föladatok teljesítésére. Nagyban elterjedt az ujság és könyvolvasás, a hadijátékok gyakorlása, a hazaszeretet, a magyar faj iránt érzett lelkesedés és bámulat. A szülők háláját tanusítja, hogy immár a Hampel ösztöndíj mellett Sujánszky-Halkó Máté ur egy önképzőköri alapítványt tett, több szülő pedig fiának végleges távoztával a segélyegyesületnek nagyobb összeget adományozott.

Egyik érdekes jelenségnek említhető föl, hogy a háborúnak volt hatása a tanulók képzeleti működésére is, amennyiben már az alsófokon jelentkeztek hadi verselők és föltalálók. Ilyen hadi verselő volt Horváth Levente I. o. t. kinek kedves alkotásai önálló kis versfüzetben is megjelentek, Réthy Gyula IV. o. t. ki versével a Zászlónk pályázatán (8. szám) díjat nyert.

Föltalálónak mutatkozik Balás Tihamér IV. o. t., aki főzőkészülékes konzervdobozát szabadalomra is beterjesztette. Leirása következő:

Konzervdoboz főzőkészülékkel. A legtöbb konzerv fölmelegítve költendő el, mert így sokkal izletesebb, jobban emészthető és egészségesebb, mint hidegen, mely állapotban különösen a zsirosak, mint gulyáskonzerv stb., a gyomrot könnyen megterhelhetik.

Sok esetben azonban és különösen háborús viszonyok közt nem áll mindenkor megfelelő tűzhely, vagy tűz rendelkezésre és a konzerveket a legtöbb esetben kényszerűségből hidegen kell elfogyasztani.

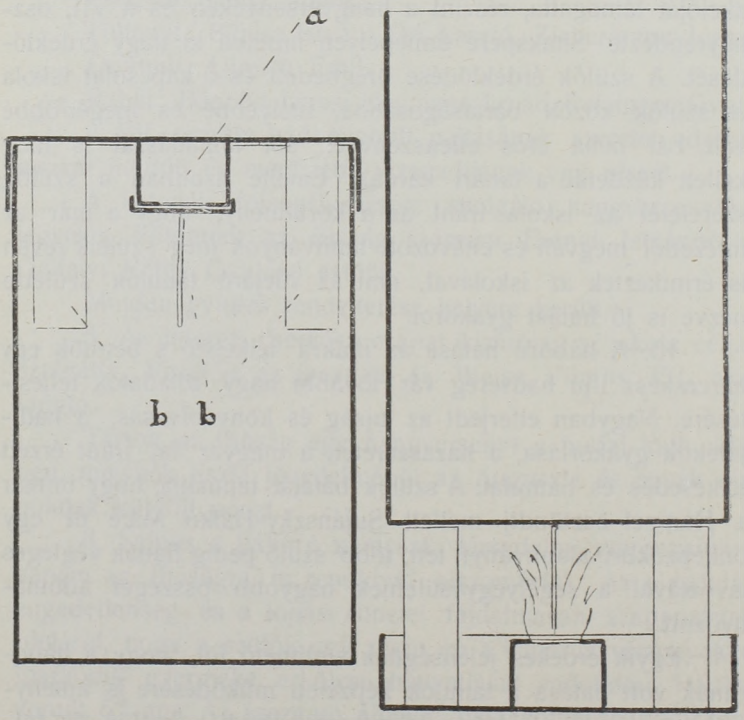

A jelen találmány célja, hogy ezen nehézségen segítsen oly módon, hogy a konzervdoboz fedele mint melegítő, illetőleg főzőkészülék van elkészítve és a doboz tartalmának felmelegítésére, illetőleg felforralására használható.

A mellékelt rajz ezen szerkezet egyszerű kiviteli formáját mutatja be. Az 1. ábra a leirt konservdoboz metszete van feltüntetve. A fedélen alkalmazott kis, külön fedéllel lezárt, doboz (a) tartalmazza a fütőanyagot, mely például borszesz lehet. A fedélen alkalmazott bordák (pálcák) (b. — b.), vagy felállítható szárnyak, a doboz alátámasztására szolgálnak főzés közben, mint ez a 2. ábrán föl van tüntetve, mely ábra a kinyitott dobozt mutatja, a mint, a főzőkészülék gyanánt szolgáló, felfordított fedélen áll.

IV. Speciális hatások:

1. A tanulók létszáma a korábbi évekhez képest apadt, minek magyarázata, hogy az intézet körzetében jobbára szegény szülők tartoznak.

2. Kevesbedett a szegény szülők gyermeke, ámde növekedett a háborúval és a drágasággal járó elszegényedett szülők száma. Apadás állott be a földmives és iparos osztály gyermekeinél.

3. A magántanulók száma itt rendesen kevés volt, az idén csupán a VIII. és éretts. kurzus növendékeivel állott be bizonyos szaporulat, mely főleg egy éves önkéntesekből toborzodott össze. Ezt a kurzust a Tank. Főig. Őméltósága ide is kirendelte. Benne részt vett 39 tanuló. Az oktatást vezették a VII. oszt. tanárai: Olgyai Bertalan dr. osztályfő tanította a magyar nyelvet és a görögpótló magyar irodalmat, Tompa Béla dr. a német nyelvet, Vass Árpád a görög nyelvet, Mátrai Vilmos a görög pótló rajzot, a hitoktatók külön külön saját vallásukat. A VIII. osztály tanárai közül Sajó Sándor a latin nyelvet, az igazgató a történetet és filozófiát. A matematikát Romsauer Lajos VI. ker. áll. főgimn. és műegyetemi mtanár, a fizikát Frank János V. ker. állami főreáliskolai tanár.

4. Az I. osztályba 76 tanuló iratkozott be, ahol sajnos a tanárhiány miatt párhuzamos osztályt nem nyithattunk, amit tanár és tanuló egyaránt megsínlett, mivel tömegtanítást kellett végeznünk.

Hogyha ez a nagy világfelfordulás engeszteihetetlenül még tovább tart és még remény sem marad ahhoz, hogy a béke munkáihoz visszatérjünk, ifjainkat készen fogja találni

a nagy föladatokra, mivel vezetőik fáradhatatlanul azon fáradoznak, hogy a hazának erkölcsös és tanult, erős és kitartó ifjakat juttassanak.

2. Érettségi vizsga.

(1910.)

I. A nm. VKM. 1916. évi 48230. sz. r. al. május 23-án hadi érettségi vizsgát tettek:

a) Jelesen: Bánrévi János;

b) Jól: Foerk Ernő, Kramer Nándor (2).

c) Oroszlán Géza Szeniczei Lajos, Varga Rezső. (3) Összesen: 6.

II. Rendes érettségi vizsgát tettek: jun. 9-én

a) Jelesen: Dobi József, Reizinger Gyula, Sereghy Emil. (3)

b) Jól: Halász Ignác, Herrman József, Hollós László, Hübner Kálmán, Kiss Lajos, Weszely Antal (6)

c) Egyszerüen: Bohutinszky Ernő, Kalmár Zoltán, Kaveczky Zoltán, Leichtner Ede, Nemes Béla, Rozsonics Sándor, Schäffer József, Simonyi Dezső, Szeifert János, (9) Összesen: 18.

III. A nm. VKM. 40962/1916. V. sz. r. al. az irásbeli vizsga mellőzésével érettségi vizsgát tettek junius 24-én:

Jelentkezett 38.

a) Jól: Giesz Károly, Horváth Gedeon báró, Madarassy Jenő, Prayer Gyula, Riedl Gábor, Skutecky Ödön, Stiffel Vilmos, Veszprémi József, Wolf Dénes. (9)

b) Érett: Ábrahám Kálmán, Bodnár Emil, Dauner Bernát, Dax Gusztáv, Dobai Zoltán, Enessey Imre, Farkas Endre, Fuchs Károly, Goda Gyula, Hesz Árpád, Klusch Károly, Kovách Béla, Maczák András, Miereisz János, Papp Sándor, Pfriem László, Preisinger Béla, Reitter Béla, Rónai-Aross István, Schirl Nándor, Somogyi Béla, Steingaszner Lajos, Varga Károly, Vértes Márton, Weisz Gyula (25). Összesen: 34.

c) A követelményeknek meg nem felelt: 3.

d) Sulyosan megbetegedett: 1.

Összes érettségiző: 61.

3. Osztályozás.

(Tantárgyakból: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. Magaviseletből: 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kv. szabályszerű.)

I. Osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
	Bachrach Ernő . .	1	2	2	1	2	2	1	1
	Bauman Jenő . . .	2	3	3	3	2	3	1	1
	Beer János	2	1	2	2	2	2	1	1
	Berger Tibor . . .	4	3	4	3	3	3	3	2
5	Bernauer József . .	1	3	3	3	2	3	3	2
	Berthold József . .	2	3	3	3	3	3	3	2
	Bessenyei László .	2	3	2	2	1	2	3	1
	Braun Károly . . .	1	2	2	2	1	3	3	1
	Dietz Károly	3	4	4	4	3	3	4	1
10	Deutsch István . .	3	3	3	4	3	3	3	1
	Gellért Ferenc . . .	3	3	3	3	3	3	3	1
	Georgi András . .	4	4	4	4	4	4	4	2
	Gotteszman Imre .	1	3	3	3	3	3	4	2
	Grunniger István .	1	4	4	4	4	3	3	2
15	Grünwald László .	4	4	4	4	4	4	4	2
	Hefty Ádám	3	4	4	3	3	3	3	2
	Herc Imre	3	3	3	3	3	3	3	1
	Herskovits Árván .	2	3	3	3	3	3	3	1
	Hinora Adolf . . .	4	4	4	4	4	4	4	2
20	Horváth Levente .	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kaufmann Béla . .	3	3	4	4	3	3	3	2
	Káposztássy Béa .	1	2	2	3	2	2	2	1
	Keilwert Vilmos . .	3	3	4	3	3	3	3	2
	Kelemen Andor . .	2	2	3	3	2	3	2	2
25	Kellner Oszkár . .	3	4	4	3	3	3	3	2
	Kemény Károly .	2	3	2	3	3	3	3	2
	Kerényi Béla . . .	2	2	3	2	2	2	2	1
	Kis László	3	3	3	3	3	3	3	2
	Klein Ödön	3	4	4	3	3	3	3	1
30	Kornhauser József .	3	3	3	4	2	3	3	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
	Kovácshegyi Imre .	2	3	4	3	2	3	3	2
	Ladócsy Kálmán .	1	2	2	1	1	1	1	1
	Lázár Sándor . . .	3	3	3	3	3	3	3	1
	Lichtmann Imre .	1	2	2	3	2	2	3	1
35	Marks László . . .	3	4	4	4	4	4	4	2
	Norton István . . .	3	4	4	4	3	4	4	1
	Pánisz Géza	2	3	4	3	4	3	3	2
	Pogány Dénes . .	1	2	3	2	2	2	3	1
	Rick László	1	2	2	1	1	3	3	1
40	Riener György . .	2	2	3	2	2	3	3	1
	Roediger György .	2	3	4	3	2	3	3	1
	Rott Imre	1	2	2	3	2	3	2	1
	Róth Endre	3	4	4	4	4	4	4	2
	Santarossa Viktor .	3	3	4	3	3	3	3	2
45	Sárközy Gyula . .	2	2	2	2	2	2	2	1
	Schillinger Imre . .	3	3	4	3	2	3	3	2
	Schreiber Ágost . .	3	4	4	4	4	4	4	2
	Schwartz Pál . . .	2	2	3	2	3	3	2	1
	Skoda Alfonz . . .	2	3	3	3	2	2	2	1
50	Sterk Hugó	1	3	3	3	2	3	3	1
	Szepesi János . . .	3	4	4	3	2	3	3	1
	Székessy Lajos . .	2	2	2	2	1	2	2	1
	Szilágyi Lajos . . .	1	2	2	2	2	2	1	1
	Szilvássy Béla . .	2	2	2	3	3	3	2	1
55	Tarlós Béla	3	3	3	3	3	3	3	1
	Thurn István . . .	2	2	2	2	2	3	3	1
	Tóth István	2	2	2	3	2	2	2	1
	Vajda Nándor . . .	1	2	2	3	2	2	3	1
	Varga Kálmán . .	1	3	3	2	2	3	1	2
60	Vida Ignác	2	3	4	3	2	3	3	2
	Virt Ferenc	2	2	2	1	1	2	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
	Vock László	3	4	4	3	2	4	4	1
	Weinlager László .	1	3	3	3	2	2	2	1
	Weisz Pál	3	3	3	4	3	3	3	1
65	Wittinger József . .	1	3	2	2	3	2	3	2
	Wuckschitz Ernő .	3	3	3	3	3	3	3	1
	Zellner András . .	1	2	2	2	1	2	2	1
	Zichermann József	2	3	3	3	2	3	3	2

I. Nyilvános tanuló felvétetett: 74.

Kimaradt 5: Hesse Valdemár . . . 1915. nov. 26
Ott László . . 1916. febr. 4.
Rizman József . 1915. nov. 26.
Stella István . 1915. dec. 20.
Szoó József . 1916. márc. 22.

Osztályvizsgálatról elmaradt: 1. Pyber Zoltán

Május hóban osztályvizsgálatot tett: 68

Összesen osztályvizsgát tett: 68

II. Magántanuló felvétetett: 2. Bánrévi György, Rábel László.

Vizsgát tett: Bánrévi György.

Osztályvizsgálatot tett magántanuló: 1.

Összes tanulók száma: 76.

II. osztály.

	A tannló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
	Ábrahám Sándor .	2	3	4	3	2	3	3	2
	Barta Andor	1	1	2	1	1	3	2	1
	Bartók László . . .	3	3	4	2	2	3	2	2
	Bernáth Aladár . .	1	3	4	4	2	3	1	2
5	Darvas László . . .	2	2	3	2	2	2	3	2
	Dobi Tamás	1	1	1	2	1	1	1	1
	Goldinger Rezső .	2	3	3	2	2	3	2	1
	Hajba Alajos . . .	2	3	4	3	2	3	3	1
	Halász Elemér . . .	2	2	3	2	2	3	3	1
10	Halász Gyula . . .	1	2	3	1	2	3	3	1
	Händler Miklós . .	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hellebrandt György	2	3	3	3	3	3	3	2
	Katzinger György .	3	4	4	4	3	4	3	1
	Kelemen János . .	2	3	4	2	3	3	4	2
15	Koblinger László .	2	3	3	3	2	3	3	1
	Kovács József . . .	1	3	3	2	2	2	3	1
	Kovács László . . .	2	3	3	3	2	3	3	1
	Lasetzky Frigyes .	2	4	4	3	2	3	3	2
	Lederer Ferenc . .	1	1	1	1	1	2	2	1
20	Lefkovitsch Henrik	1	1	1	1	1	2	2	1
	Leipniker László .	1	2	3	2	2	3	2	2
	Mittelmann Károly	1	2	3	2	2	2	2	2
	Nyúl Gyula	1	2	1	2	2	1	1	1
	Palágyi Dénes . .	1	2	2	2	1	2	2	1
25	Réthy Pál	1	1	2	2	2	1	2	1
	Riemer István . . .	2	2	2	1	1	1	2	1
	Saile János	2	3	3	3	2	3	3	2
	Schneider Béla . .	1	2	1	2	2	1	2	1
	Stasney József . .	1	3	3	2	2	3	3	1

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természet-rajz	Mennyiség-tan	Rajzoló mértan	Magaviselet
30 Szamek Nándor . .	3	3	4	3	3	3	3	1
Székely Andor . .	1	2	2	1	1	1	2	1
Tallián György . .	1	3	3	3	3	3	3	2
Tamás Emil	3	3	3	3	2	3	3	1

I. Nyilvános tanuló felvétetett: 37.
Önként kimaradt: 2. Stahler Imre 1915. XI. 22.
Stenger Tibor 1916. II. 15.
Osztályvizsgálatról elmaradt: 2. Lax Oszkár és Szilvásy Imre.
Május hóban osztályvizsgálatot tett: 33.
Összes tanulók száma: 37.

III. osztály.

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiség-tan	Rajzoló mértan	Magaviselet
Ábrahám János . .	1	2	2	2	1	2	3	2	2
Bartos Ferenc . . .	1	2	2	1	1	2	2	2	1
Bartos Zoltán . . .	2	2	2	2	2	2	3	2	1
Baumann István .	3	3	4	4	3	3	3	3	2
5 Bessenyei Béla . .	2	2	2	3	2	2	3	3	1
Bessenyei István .	2	2	2	3	2	2	3	3	1
Bódogh János . . .	3	3	3	3	3	4	3	3	2
Büchler József . .	1	1	2	1	1	2	2	2	1
Christofoletti István	3	3	4	4	3	3	2	2	2
10 Csernay Balázs . .	2	3	3	3	3	3	3	2	1
Csobádi Lajos . . .	1	1	2	2	1	1	1	2	1
Csoknyay József .	3	3	3	3	1	3	3	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
	Fahn Gyula	1	2	3	2	1	2	3	3	1
	Gaál Ferenc	3	3	3	4	3	4	3	3	2
15	Gattein Árpád . . .	2	2	2	2	2	2	3	3	1
	Gerlits Jenő	3	3	4	4	3	3	3	3	2
	Green László . . .	2	1	1	2	1	2	3	2	1
	Grünwald László .	1	1	2	2	1	2	2	2	1
	Gyarmati Imre . .	2	3	3	3	1	2	3	3	1
20	Hajba Nándor . . .	3	3	3	3	2	3	3	3	2
	Halmos Károly . .	2	3	3	3	2	2	3	3	2
	Heller Vilmos . . .	1	1	2	1	1	1	1	2	1
	Homolka Alajos . .	1	2	2	1	1	1	2	2	1
	Horváth Tiborc . .	1	2	2	3	1	2	1	3	2
25	Iflinger Jakab . . .	3	2	2	3	2	2	3	2	1
	Kállay László . . .	2	2	3	3	2	2	2	3	1
	Kemény Tibor . .	2	3	3	3	3	3	3	3	1
	Kis Béla	2	2	2	3	2	2	3	3	1
	Kis Miklós	1	2	3	2	1	2	3	2	1
30	Komlósy László . .	2	3	2	2	1	2	3	3	1
	Lázár Károly . . .	2	2	2	3	1	3	3	3	2
	Lipter Elek	1	2	2	3	1	2	2	3	1
	Müller Béla	1	2	2	2	1	2	3	3	1
	Nebenführer Béla .	3	3	3	3	3	3	3	3	1
35	Neumann Ignác . .	3	3	3	3	2	3	3	3	1
	Orbán György . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Pillmann György .	2	4	4	4	4	3	3	4	2
	Pogány László . .	1	2	2	3	1	2	3	2	1
	Reisz Péter . . .	2	2	3	3	1	2	2	3	2
40	Ronga Sándor . .	1	2	2	3	1	2	2	3	1
	Sárközy Géza . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Schiffler Jenő . . .	2	3	3	3	3	3	3	3	1
	Siraki Ottó	2	3	3	3	3	3	3	3	2
	Sproncz Gyula . .	1	1	2	1	1	1	1	2	1
45	Stenczer László . .	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Széchy Károly . . .	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Szilvásy Emil . . .	2	3	3	4	2	3	3	3	1
	Taller András . . .	2	3	3	3	2	2	3	3	1
	Timár Béla	1	2	3	3	2	2	3	3	1
50	Thury Lajos . .	2	3	3	3	3	3	3	3	2

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
Udvarnoky András	1	3	3	3	3	3	3	3	1
Vajsz Aurél	3	3	3	2	3	3	3	3	1
Vilner Károly . . .	2	3	3	3	3	3	3	3	1
Vlasák Tibor . . .	3	3	3	3	2	3	3	3	1
55 Zács Imre	3	3	3	3	3	2	3	3	2
Znabovits Antal . .	3	2	3	2	1	3	3	3	2

I. Nyilvános tanuló felvétetett: 57.
Kimaradt: 1. Hábel Aladár 1916. jan. 16.
Május hóban osztályvizsgálatot tett: 56.
Összesen osztályvizsgát tett: 56.
II. Magántanuló felvétetett: 1. Nemes József.
Összes tanulók száma: 58

IV. osztály.

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
Bajusz István . . .	1	3	3	3	3	2	3	2	2
Csapó Tibor . . .	3	3	4	4	3	4	4	3	1
Dauner József . . .	1	1	2	2	2	2	2	2	1
Deli Károly	2	3	3	3	3	2	3	2	2
5 Dobos Dezső . . .	2	3	3	3	3	2	3	3	2
Edelpacher István .	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Fidler Béla	2	3	4	3	2	2	3	3	1
Frank Lajos	1	1	1	2	1	1	1	1	2
Gargyi Gyula . . .	1	3	3	3	2	2	3	2	2
10 Havas György . .	1	3	3	3	3	2	3	3	1
Kaufmann Sándor .	1	3	3	2	3	2	3	3	2
Kállay Viktor . . .	2	3	4	3	3	3	3	3	2
Káposztássy Géza .	1	1	1	2	1	2	2	2	1
Koczor Rezső . . .	2	4	4	3	3	2	3	3	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Magaviselet
15	Kunst Ferenc . . .	2	3	3	3	3	3	3	3	1
	Marton László . . .	3	3	3	3	2	2	3	3	2
	Mumper János . .	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Musztács Károly .	3	4	4	4	3	3	4	3	2
	Nádló Mihály . . .	1	3	3	2	3	3	3	3	1
20	Neumer József . .	2	3	3	3	2	2	3	2	1
	Petrovich Tibor . .	2	3	4	3	3	3	3	3	1
	Raisz László . . .	1	3	3	2	2	2	2	2	1
	Réthi Gyula	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Rónai László . . .	2	3	3	3	2	2	3	2	1
25	Schill Árpád	1	3	3	3	3	2	3	3	1
	Schmidkunz Lajos	2	3	3	3	2	2	2	3	1
	Sipos Lajos	1	3	3	3	2	2	3	3	2
	Somogyi Mihály	1	1	1	1	1	1	1	2	2
	Stardelberg Herman	2	3	3	3	3	3	3	3	1
30	Steinfeld Béla . . .	3	3	4	3	3	3	2	3	2
	Steinfeld László . .	3	3	4	3	3	3	3	3	2
	Stich István	3	4	4	3	3	3	3	4	2
	Szabó Ferenc . . .	1	2	2	3	2	2	3	3	1
	Szentessy Alfonz .	1	1	1	1	1	1	2	1	1
35	Szilvássy Károly .	3	3	4	4	3	2	3	3	1
	Titli László	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Tucker Sándor . .	2	3	4	3	3	3	2	3	2
	Ulreich Emil . . .	1	3	3	3	3	2	3	2	1
	Weiss Viktor . . .	1	3	3	2	2	1	2	2	2

I. Nyilvános tanuló felvétetett: 52.

Kimaradt: Csomor Lajos ism., febr. 14., Dusnoki József (katona lett) okt. 10., Érczhegyi Géza márc. 1., Gruninger Béla febr. 13., Gruninger József febr. 13, Halász Gábor febr. 15., Klein Ede jan. 22., Klein Tibor jan. 22., Márkly Géza febr. 4., Pisztora Ferenc febr. 15., Stahler Gyula nov. 23., Wiesner Aladár febr. 14., Witkowiczky Károly febr. 14. — Összesen: 13.

Május hóban osztályvizsgálatot tett: 39.

Jelentkezett és vizsgát tett: 1. Vass Erzsébet.

Osztályvizsgálatot tett magántanuló: Leány: 1.

Összes tanulók száma: 53

V. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Görög pótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természet-rajz	Mennyiségtan	Magaviselet
	Ascher Frigyes . .	1	1	2	—	1	2	2	2	2	3	1
	Balás Sándor . . .	3	3	3	—	3	3	3	3	2	3	1
	Bartos Imre	2	1	3	—	3	3	3	3	2	3	1
	Bálint Zoltán . . .	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1
5	Bettelheim Jenő . .	1	3	3	—	2	2	3	3	2	2	1
	Brandl Ernő	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	1
	Faller László . . .	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1
	Fischer Pál	1	2	3	—	1	3	1	1	2	3	2
	Fóti Kálmán . . .	1	2	3	—	1	3	1	2	2	3	1
10	Gyenes László . .	2	3	3	2	—	—	2	3	3	2	2
	Hank József	1	3	3	—	2	3	3	3	2	2	1
	Holzbauer Béla .	3	3	3	3	—	—	2	3	3	3	2
	Lázár Ferenc . . .	2	2	2	—	2	3	3	2	2	3	2
	Máté Lajos	1	1	1	—	1	2	1	1	1	1	2
15	Meisels Andor . .	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1
	Neumann Tivadar .	2	2	3	—	2	3	2	2	3	3	1
	Parcel Miklós . . .	1	1	1	—	2	3	1	2	2	2	1
	Scheibler Herman .	1	1	2	—	1	3	1	1	1	1	1
	Sipos László . . .	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
20	Suba Lajos . . .	1	2	2	—	2	3	2	2	1	2	1
	Tandlich Tibor . .	2	1	2	2	—	—	1	1	2	2	1
	Trajter Zoltán . . .	2	2	3	—	2	3	3	2	2	3	1
	Weisz Dezső . . .	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1
	Wilhelm Jenő . . .	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1
25	Winter Viktor . . .	1	2	3	—	2	2	3	2	2	2	1

I Nyilvános tanuló felvétetett: 25.
Május hóban osztályvizsgálatot tett: 25
Összesen osztályvizsgát tett: 25.

II. Magántanuló felvétetett: Osztoics Mihály, Weber István.
Jelentkezett és vizsgát tett: Osztoics Mihály.
Osztályvizsgálatot tett magántanuló: 1.

Összes tanulók száma: 27.

VI. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Görög pótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természet-rajz	Mennyiség-tan	Magaviselet
	Almásy Sándor .	2	1	2	—	2	2	2	1	2	2	1
	Angletta József . .	3	3	3	—	3	2	3	3	3	1	2
	Bajusz Károly . . .	1	2	3	2	—	—	3	2	2	2	1
	Balás Tihamér .	1	2	2	—	2	2	3	2	2	3	1
5	Bozóky Lajos . . .	3	2	3	—	2	3	3	3	3	2	2
	Brunecker Lipót. .	1	1	1	—	1	2	2	1	1	2	1
	Del Medico Endre	3	3	3	—	2	3	2	3	3	3	2
	Erényi István . . .	1	3	3	—	2	3	3	2	2	2	2
	Földváry Mihály .	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1
10	Halmos György .	1	1	2	—	1	3	2	1	2	2	1
	Hanatsek Ottmár .	1	1	1	—	1	2	1	1	1	2	1
	Hosp Walter . . .	3	3	3	—	3	3	3	3	3	2	2
	Kemény Ernő . . .	1	2	3	2	—	—	1	2	2	1	1
	Kéhli István . . .	2	3	3	—	3	3	3	3	2	3	1
15	Kovács László . .	2	2	2	—	1	2	2	2	2	1	1
	Mérei László . . .	1	1	2	—	1	2	1	1	1	1	1
	Milbich József . . .	2	3	2	2	—	—	2	2	3	3	1
	Rónai-Aross Tibor	1	2	3	—	3	2	3	2	2	3	1
	Rott Tibor	1	3	3	—	3	3	2	2	2	2	1
20	Schwarcz Ákos . .	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1
	Sipos Imre	1	1	1	—	1	2	2	1	1	1	1
	Steiner Jenő . . .	1	3	3	2	—	—	3	2	2	1	2
	Stern Aurél	1	2	2	2	—	—	2	2	2	1	1
	Szőke Imre	1	1	2	1	—	—	2	1	2	3	1
25	Wilhelmb László .	3	3	3	—	3	1	3	3	3	2	1

I. Nyilvános tanuló felvétetett: 27.
Kimaradt: Tóth Lajos 1916 febr. 11.
Osztályvizsgálatról elmaradt: 1. Kiss István.
Május hóban osztályvizsgálatot tett: 25.

II Magántanuló felvétetett: Eisler László, Handelsmann Gizella.
Jelentkezett és vizsgát tett: Handelsmann Gizella.
Osztályvizsgát tett magántanuló: 1 leány.

Összes tanulók száma: 29.

VII. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Görög pótló rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Magaviselet
	Ábrahám Kálmán	2	2	3	—	2	2	2	2	1	2	1
	Boros Dezső	2	3	3	—	1	3	3	2	3	2	1
	Christofoletti Lajos	2	3	3	—	2	3	3	2	3	1	2
	Cseresnyés Tibor	2	3	3	4	—	—	2	3	3	3	2
5	Georgi István	1	3	3	—	2	3	2	2	2	2	1
	Kelemen György	2	3	3	—	3	3	3	3	4	3	1
	Kovács Jenő	1	1	1	—	1	2	1	1	1	1	1
	Mátrai Béla	1	2	2	—	2	2	2	2	1	2	1
	Mittelmann Béla	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1
10	Mödlinger Gusztáv	1	2	2	—	1	2	1	1	1	2	1
	Pausz László	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1
	Prindl Ágoston	2	3	3	2	—	—	3	2	3	2	1
	Reitter Béla	2	3	3	—	2	2	3	2	2	2	1
	Riedl Gábor	2	3	3	—	2	3	3	2	3	3	1
15	Schneider Lajos	1	2	2	—	1	3	2	2	2	2	1
	Sicher József	2	2	3	—	1	2	2	2	2	2	1
	Skuteczky Ödön	1	2	2	—	1	2	2	2	1	2	1
	Stiffel Vilmos	1	2	2	2	—	—	2	1	2	1	1
	Szabó Árpád	1	2	3	—	2	3	3	2	2	3	1
20	Sziklai Ferenc	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1
	Takács Béla	2	3	3	—	3	3	2	2	3	2	2
	Udvarnoki Béla	1	3	3	3	—	—	3	3	3	3	1
	Vass Árpád	1	2	3	2	—	—	3	2	3	3	1
	Waltz Pál	1	2	2	—	1	3	2	2	2	1	1
25	Weiss Vilmos	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1
	Weisz József	2	2	2	2	—	—	2	2	2	3	1
	Wielátz Rezső	1	1	1	—	1	2	2	1	1	1	1
	Zellner Ferenc	1	2	2	3	—	—	2	1	2	3	1
	Zucker Lajos	2	2	2	—	1	3	2	2	3	3	1

I Nyilvános tanuló felvétetett: 32.
Magántanulóvá lett: Dauner Bernát 1916. jan. 8.,
Kiss Lajos 1915 szept. 14.
Kimaradt: Zatkovics László 1915. szept. 15.
Összesen osztályvizsgát tett: 29

II Magántanuló felvétetett: Kurtz Ferenc, Imecs Béla.
Jelentkezett és vizsgát tett: Bota János, Dauner Bernát, Imecs Béla, Kiss Lajos, Kurtz Ferenc, Miereisz János, Saxinger József
Osztályvizsgálatot tett magántanuló: 7.

Összes tanulók száma: 37.

VIII. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör. p. irod.	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-tan	Mennyiséet.	Bölcsészet	Magaviselet
	Bánrévi János . .	1	1	2	—	1	1	2	1	1	1	1	1
	Dobi József	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1
	Foerk Ernő	1	1	2	—	1	1	1	1	2	1	1	2
	Halász Ignác . . .	1	1	2	1	—	—	2	2	2	1	2	1
5	Hermann József . .	1	2	3	—	2	3	2	2	2	2	2	2
	Hollós László . . .	1	2	2	1	—	—	2	2	1	2	1	2
	Hübner Kálmán . .	1	1	2	—	1	2	3	2	2	1	2	2
	Kalmár Zoltán . .	1	2	3	—	2	2	3	3	2	3	2	2
	Kaveczky Zoltán .	2	3	3	—	3	1	3	2	2	2	2	2
10	Kramer Nándor . .	1	2	1	1	—	—	1	2	2	1	2	2
	Leichtner Ede . . .	1	2	3	—	2	3	3	3	3	3	2	2
	Nemes Béla	1	2	2	2	—	—	3	2	2	2	2	1
	Oroszlán Géza .	1	1	3	—	1	3	2	2	3	2	2	2
	Reizinger Gyula . .	1	1	2	2	—	—	3	2	1	2	1	1
15	Rodriguez Andor .	2	3	3	—	3	3	3	3	2	3	3	1
	Rozsonics Sándor .	2	3	3	—	3	3	3	3	2	3	2	1
	Sereghy Emil . . .	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
	Simonyi Dezső . .	1	3	3	2	—	—	3	3	3	3	3	2
	Szeniczei Lajos . .	1	3	3	—	3	2	3	2	2	1	2	2
20	Varga Rezső . .	1	3	3	—	3	3	2	2	3	2	3	2

I. Nyilvános tanuló felvétetett: 23.
Magántanulóvá lett: Riegl Gyula 1915. okt. 14., Saxinger József 1915. IX 16., Sujánszky-Halkó Géza 1915. XI 16.
Meghalt: Sujánszky-Halkó Géza 1916. febr. 24.
Összesen osztályvizsgát tett: 20.

II. Magántanuló fölvétetett: Kurzusbeliek: Ábrahám Kálmán, Bartalis Árpád, Beregszászy Béla, Bodnár Emil, Dauner Bernát, Dax Gusztáv, Dobai Zoltán, Enessey Imre, Farkas Endre, Giesz Károly, Hesz Árpád, Klusch Károly, Kovách Béla, Maczák András, Madarassy Jenő, Manojlovics György, Miereisz János, Nagy László, Papp Sándor, Prayer Gyula, Pfriem László, Preisinger Béla, Reitter Béla, Riedl Gábor, Rónai-Aross István, Schierl Nándor, Skuteczky Ödön, Somogyi Béla, Steingaszner Lajos, Stiffel Vilmos, Unger Kornél, Varga Károly, Vértes Márton, Weisz Gyula, Wolf Dénes.
Jelentkezett és vizsgát tett: Bohutinszky Ernő, Kiss Lajos, Kovács Károly, Riegl Gyula, Saxinger József, Schäffer József, Szeifert János.
Osztályvizsgálatot tett magántanuló fiú: 41

Összes tanulók száma: 63.

4. Külömbözeti vizsgák.

I. osztályba: Endrei Ferenc.
II. osztályba: Skoda Alfonz, Szamek Nándor.
VII. osztályba: Bota János, Kiss Lajos.
VIII. osztályba: Bohutinszky Ernő.

Összesen: 6.

A görög nyelvi tanulmányokról a görögpótló irodalom és rajz tanulmányokra átlépett:

V. oszt. Lázár Ferenc.
VII. oszt. Reitter Béla.

Összesen: 2.

5. Intézeti alapitványok.

I. A „*dr. Hampel Antal* ösztöndijalapitvány“

ALAPITÓLEVÉL.

Én dr. Hampel Antal, ezennel tudtára adom mindenkinek, akit illet avagy a jövőben illetni fog, hogy fontolóra véve ama kiváló elméleti és gyakorlati tanitást, — valamint szeretetteljes bánásmódot, amelyben Antal fiamat a budapesti III. ker. magyar királyi állami főgymnasium igazgatósága és tanári kara az ott elvégzett 8 (nyolc) iskolai év alatt állandóan részesitette, elhatároztam, hogy — hálám jeléül — ezen főgymnasiumhoz kötött alapitványt létesitek.

1. Az alapitvány „dr. Hampel Antal ösztöndijalapitványa“ nevet viseli.

2. Az alapitvány vagyonállagát 1 (egy) darab 976367. számu D. betüs 1000 (egyezer) korona névértékü, 4 %-os magyar koronajáradék kötvény képezi 1915. évi junius hó 1-én esedékes kezdőszelvénnyel és szelvényutalvánnyal ellátva.

Az alapitványi vagyonállagot és annak hozadékát a budapesti III. ker. magyar kir. állami főgymnasium mindenkori igazgatója teljes vagyoni felelősség mellett kezeli.

3. Az alapitvány célja, hogy a kamatokból a budapesti III. ker. magyar királyi állami főgymnázium egy született keresztény vallásu, szegény sorsu, jó magaviseletü és kiváló előmenetelü tanulója évenként ösztöndijban részesüljön.

Az ösztöndij-állomás betöltése céljából a főgymnasium igazgatósága saját hatáskörében pályázatot hirdet és azt kellőleg közhirré teszi.

Az ösztöndij-adományozás mindenkor az első osztályban kezdendő és az ösztöndijas érdemessége esetén az ösztöndij élvezetében mindaddig meghagyandó, mig az intézet látogatja. Az ilyen módon megürült ösztöndij-állomás I-ső osztályu tanulóval töltendő be

4. Az ösztöndijast a pályázók közül az osztályfőnökök jelölik ki, — az adományozást pedig a tanári testület eszközli.

Egyenlő minősitésü több pályázó esetén az ösztöndijra az bir elsőbbséggel, akinek vagyoni helyzete legkedvezőtlenebb.

Amennyiben az ösztöndijas érdemességét elvesztené, az ösztöndijat az osztályfőnökök javaslatára a tanári testület megvonhatja, — amely esetben a megürült ösztöndij-állomás I-ső osztályu tanulóval töltendő be.

5. Az ösztöndijas az ösztöndijat két részletben, félévi és egész évi bizonyitványok alapján, vagyis február és junius hónapokban veheti föl.

6. A bármiképen fenmaradó kamatokat az intézet igazgatója jutalomképen és saját belátása osztja ki.

7. Az alapitványi vagyonállagot kezelő budapesti III. ker. magyar királyi állami főgymnasium igazgatója a kormányt megillető főfölügyeleti jog gyakorolhatása végett az alapitvány jövedelmének fölhasználását ismertető számadási kivonatot minden év végével a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi minister urhoz felterjeszti.

8. Az alapitványt minndenemü jogi ügyekben a budapesti III. ker. magyar királyi állami főgymnasium igazgatója van hivatva képviselni

9. Jelen alapitólevelet három eredeti példányban állitottam ki, amelyek a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi ministerium, — a budapesti III. ker. magyar királyi állami főgymnasium irattárában és végre nálam helyeztettek el.

Kelt Budapesten, 1916. évi május hó 26-án.

Előttünk: *Dr. Rácsai Géza* tanu, *Dr. Sommerschein László* tanu, *Dr. Hampel Antal* földmivelésügyi m. kir. ministeri osztálytanácsos

Alulirott, mint a budapesti III. ker. magyar királyi állami főgimnázium igazgatója ezennel elismerem, hogy az alapitvány vagyonállagául szolgáló 1 (egy) darab 976367. számu D betüs 1000 (egyezer) korona névértékü 4 %-os magyar koronajáradéki kötvényt 1915. évi junius hó 1-én esedékes kezdőszelvénnyel és szelvényutalvánnyal ellátva alapitó urtól átvettem. A 6. pontban nekem biztositott jogokat

örömmel gyakorlom és egyben kötelezem magamat és hivatali utódaimat, hogy *a*) az alapitványi vagyonállagot és annak mindenkori hozadékát teljes vagyoni felelősség mellett kezelem, illetve hivatali utódaim kezelni, *b*) a számadási kivonatokat évente a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi minister urhoz ugy magam, mint hivatali utódaim felterjeszteni fogják.

Végre kijelentem, hogy a tanári testület az alapitólevélben reáruházott jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesitésére vállalkozik.

Budapest, 1915. évi május hó 27-én.

Dr. Morvay Győző a budapesti III. ker. magyar királyi állami főgimnázium igazgatója.

II. A „*Sujánszky-Halkó Géza* önképző köri jutalomdíj alapitványa.“

ANTEAKTÁK:

„Nagyságos Igazgató Ur! Igen tisztelt Tanári kar!

Istenben megboldogult Géza fiunknak már a betegsége alatt is velünk éreztetett kegyes részvétök a betegnek kialvóban volt életparazsát lángra gerjesztette s édes reménységgel töltötte el. Nagyságodtól telefonon vett s drága betegünkkel közölt amaz üzenet, hogy bizonyos enyhe feltételek mellett tanévét befejezheti, boldoggá tette a jó fiut. Alássan kérjük, fogadják drága halottunk végső napjainak ilyetén megédesitéséért kifejezésre juttatott köszönetét s egyben a mi legszivesebb köszönetünket.

Az intézetnek boldogemlékü gyermekünk sirbakisérésével, majd a gyász Istentisztelet megtartásával tanusitott részvéte enyhitő balzsamként hatott sajgó sebtől vérző szivünkre s megnyugvást és az intézet iránt kiolthatlan hálaérzetet plántált csüggedő lelkeinkbe.

Fiam hálás szavaira való visszaemlékezés folytán, de a lelkünkbe plántált hálaérzelemnek is hódolva, körülményeimhez képest bátorkodom a néhai megtakaritott pár koronáját egynehánnyal megtoldva, összesen 150 koronát Nagyságod dispositioja alá bocsátani, azzal az alázatos kéréssel, hogy azt a gimnázium szegény tanulóinak segitő alapja

javára, az örökében maradt tan- és egyéb könyvek közül pedig ezen soraimmal egyidejüleg átküldötteket a gimnázium könyvtára, illetve szegény tanulói részére szivesen elfogadni méltóztassék.

A midőn úgy Nagyságodnak, mint a mélyen tisztelt Tanári Karnak szivből köszönöm néhai fiam eredményes oktatását s a sirjáig kiterjesztett kegyes gondoskodását, vagyok családom nevében is az egész intézetre Isten áldását kérő s a derék ifjuságot is üdvözlő

Budapest, 1916. március 6.

alázatos szolgájok:

Sujánszky-Halkó Máté

miniszteri tisztviselő.

b) A III. ker. áll. főgimnázium „Önképző kör" igen tisztelt vezetőségének, Budapesten.

Most, hogy némileg megnyugodtam, hálás szivvel gondolok arra a momentumra, amikor Istenben megboldogult Géza fiamat a mult évben igen tisztelt Körük egyik administrativ tagjává választotta.

Nem hagyhatom külön köszönet nélkül azt az örömöt és ártatlan büszkeséget, amit kitüntető figyelmük neki, a sulyos betegnek okozott; de különösen nem hagyhatom szó nélkül a Kör egyes tagjainak azt a lekötelező nemes törekvését, mellyel őt a csüggedőt tanulmányi ambiciójának valóraváltásánál fáradságos munkát igényelt információikkal, jegyzeteikkel s igaz baráti biztatással az utolsó pillanatig támogatták s végül őt, az örök honba költözöttet, sirjáig elkisérték s megható módon elparentálták.

Amidőn mindezekért a megboldogult ily nemesen érző barátjaira s a Kör összeségére Isten áldását kérem ismételten forrón köszönöm ezuton is Önöknek lekötelező s példás ragaszkodását.

Hálaérzelmeim csekély jeleképen van szerencsém a megboldogult örökében maradt pár koronából az igen tisztelt vezetőségnek tetszésszerinti nemes cél előmozditására 50, azaz ötven koronát, a könyvtárából pedig egy pár kötetnyit az ifjusági könyvtár részére felajánlani.

Alássan kérem, sziveskedjék engem ajánlataim szives elfogadásával megtisztelni s családom üdvözletét a kör tagjai, de különösen drága halottunk igen tisztelt osztálytársai előtt tolmácsolni.

Budapest, 1916. március 6-án.

Kiváló tisztelettel:

Sajánszky-Halkó Máté

miniszteri tisztviselő.

c) Kivonat az intézet 1916 márc. 18-án tartott konferenciájának jegyzőkönyvéből:

„2. Az igazgató jelenti, hogy Sujánszky-Halkó Géza „VIII. oszt. jeles előmenetelű és jó viseletü tanulója, ki már „régebben sulyos betegségben szenvedett, február 25-én meg-„halt. Temetésén részt „vett a VIII. osztály, az „igazgató és a tanári „karból több tanár. A „megboldogult fiu atyja „levélben megköszönte „az ifjuság és a tanári „kar részvétét és fiának „könyvtárát az ifjusági „önképzőköri illetőleg „a tanári könyvtárának „adományozta, vala-„mint a megboldogult „200 K-nyi megtakari-„tott pénzéből a segély-„egyletnek 150 K-t, az „önképzőkörnek 50 K-t „adományozott. Ké-„sőbb az igazgató ja-„vaslatára ezt oda mó-„dositotta, hogy az ösz-„szeget 250 koronára „emelve, ebből egy „Sujánszky-Halkó Géza

„nevéről elnevezett önképzőköri ösztöndij alapitványt létesit „melyből évenkint egy az önképzőkörben buzgón működő „tanuló egy arany jutalmat fog nyerhetni.“

„„Tudomásul szolgál. A tanári kar elhatározza, hogy „„a megboldogult fiu atyjának levelét az Értesitőben lenyo- „„matja.““

d) *ALAPITÓ LEVÉL*:

Én Sujánszky - Halkó Máté, ezennel tudtára adom mindenkinek, akit illet avagy a jövőben illetni fog, hogy megboldogult Sajánszky-Halkó Géza fiam hálás szavaira való visszaemlékezés folytán, de a lelkembe plántált hálaérzelemnek is hódolva, körülményeimhez képest a néhai megtakaritott pár koronáját a budapesti III. ker. magyar királyi főgimnázium igazgatósága és tanári kara iránt érzett hálaérzetem kifejezéseül e főgimnázium Önképzőköréhez kötött alapitványt létesitek.

1. Az alapitvány „Sujánszky-Halkó Géza önképzőköri jutalomdíjalapitványa“ nevet viseli.

2. Az alapitvány vagyonállaga a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületben „Sujánszky-Halkó Géza önképzőköri jutalomdíjalapitvány“ cimen elhelyezett 250 korona azaz kettőszászötven korona összeg.

Az alapitványi vagyonállagot és annak hozadékát a budapesti III. ker. magy. kir. főgimnázium mindenkori igazgatója teljes vagyoni felelősség mellett kezeli.

3. Az alapitvány célja, hogy a kamatokból befolyó összeg a budapesti III. ker. magy. kir. állami főgimnázium Önképzőkörének állandóan buzgó munkása, aki egyuttal az intézetnek is jó tanulója felkezeti és vagyoni tekintetek nélkül 1917. junius hótól kezdődőleg minden tanév végén kiadandó.

A jutalomdíj-állomás betöltése céljából a főgimnázium igazgatósága saját hatáskörében pályázatot hirdet és azt előzőleg hözhirré teszi.

4. A jutalomdíjast a pályázók közül az Önképzőkör mindenkori vezetője jelöli ki, az adományozást pedig a tanári testület eszközli. Egyenlő minősitésü több pályázó

esetén a jutalomdíjra az bir elsőséggel, akinek vagyoni helyzete legkedvezőtlenebb.

5. A jutalomdíj kamatait lehetőleg aranyban kapja meg a jutalomdíjas.

6. Az alapítványi vagyonállagot kezelő budapesti III. ker. magy. kir. állami főgimnázium igazgatója a kormányt megillető főfelügyeleti jog gyakorolhatása végett az alapítvány jövedelmének fölhasználását ismertető számadási kivonatot miden év végével a vallás és közoktatási magyar királyi miniszter urhoz fölterjeszti.

7. Az alapítványt mindennemü jogi ügyekben a budapesti III. ker. magy. kir. állami főgimnázium igazgatója van hivatva képviselni.

8. Jelen alapítólevelet három eredeti példányban állitottam ki, amelyek a vallás és közoktatási magy. kir miniszterium, a budapesti III. ker. magy. kir. állami főgimnázium irattárában és végre nálam helyeztettek el.

Kelt Budapesten, 1915. évi március hó 28-án

Előttünk:

Sereghy Emil
tanu.

Foerk Ernő
tanu.

Sujánszky-Halkó Máté
miniszteri tisztviselő.

Alulirott, mint a budapesti III. ker. magy. kir. állami főgimnázium igazgatója ezennel elismerem, hogy az alapítvány vagyonállagául szolgáló 250 koronát, azaz kettőszázötven koronát átvettem és a mai napon a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületbe elhelyeztem. Kötelezem magamat és hivatali utódaimat, hogy a) *az alapitványi vagyonállagot és annak mindenkori hozadékát teljes vagyoni felelősség mellett kezelem, illetve hivatali utódaim kezelni,* b) *a számadási kivonatokat évente a vallás- és közoktatás magy. kir. miniszter urhoz mind magam, mind utódaim fölterjeszteni fogják.*

Végre kijelentem, hogy a tanári testület az alapitólevélben reáruházott jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesitésére vállalkozik.

Budapest, 1916. március 28-án

(P. H.)

Dr. Morvay Győző
a budapesti III. ker. magy. kir. állami főgimnázium igazgatója.

42444/916. szám.

Jóváhagyom.

Budapest, 1916. május 23.

A miniszter rendeletéből:

(P. H.)

Dr. Gopcsa László
miniszteri tanácsos.

6. A fölszerelés évi gyarapodása.

(Röviditve a Tank. Főig. 5230/16. máj. 12. sz. e. a.)

1. Tanári könyvtár: Őre: Alszeghy Zsolt dr., majd Morvay Győző dr. ig Gyarapodása: 1219·82 kor.

2. Történeti, Torna, Néprajzi. Érem, Orvosi, Zene szertárak. Őrük: Morvay Győző dr. Gyarapodásuk: 247 kor.

3. Filologiai szertár. Őre: Endrei Gerzson dr.

4. Természetrajzi, Földrajzi és Kiránduló szertárak. Őrük: Kerékgyártó Árpád Gyarapodásuk: 364.50 kor.

5. Természettani szertár. Őre: Petricsko Miklós. Gyarapodása: 62.80 kor.

6. Rajszertár. Őre: Mátrai Vilmos. Gyarapodása: 179.80 kor.

7. Vegytani szertár. Őre: Telbisz György

8. Ifj. könyvtár. Őre: Olgyai Bertalan dr. Gyarapodása: 496.90 kor. értékben.

7. Tankönyvek.

(Röviditve a Tank. Főig. 5236/16. máj. 12. sz. eng. al.)

1916/17. tanévben a Tőkés-féle tankönyv tovább vezettetik föl.

Segédkönyvekül ajánljuk: *Vargha Damján* Imakönyvét és Helyesirási szabályait.

A tankönyv lajstrom a hirdető táblán van kifüggesztve és a tanév elején a könyvkereskedőknél kapható.

8. Statisztikai adatok az 1915—16. iskolai évre.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Nyilvános tanulók								Magántanulók	
	Az iskola év folyamán								
Felvétetett	magántanuló lett	önként kimaradt	tanács folytán távozott	betegség következtében meghalt	A májusi osztályvizsgálatról elmaradt	Májusi hóban osztályvizsgálatot tett	Összesen osztályvizsgálatot tett	Felvétetett	Osztályvizsgálatot tett
326	1	8	11	1	3	302	302	52	48

2. A felvett és vizsgát tett tanulók száma osztályonkint.

Osztály	Felvétetett		Osztályvizsgálatott tett		Osztály	Felvétetett		Osztályvizsgálatot tett	
	nyilvános tanuló [1])	magántanuló	nyilvános tanuló	magántanuló		nyilvános tanuló [1])	magántanuló	nyilvános tanuló	magántanuló
I.	74	2	69	1	VI.	27	1	25	1
II.	37	—	34	—	VII.	32	4	31	4
III.	57	1	56	—	VIII.	22	41	22	40
IV.	52	1	40	1	I-VIII.	326	52	302	48
V.	25	2	25	1		378		350	

[1]) Ezek közül más iskolából jött: a II. oszt.-ba 5, a III. oszt.-ba 8, a IV. oszt.-ba 3, az V. oszt.-ba 2, a VI. oszt.-ba 1, a VII. oszt.-ba 2, VIII. oszt.-ba —, a II-VIII. oszt.-ba 21.

3. A felvett nyilvános tanulók megbetegedései s az igazgatói s tanárkari megrovások száma.

Megbetegedések			Megrovások	
A könnyü	A súlyos	A fertőző (esetleg járványos)	Az igazgatói	A tanárkari
nem fertőző				
megbetegedések száma			megrovások száma	
716	41	1	16	2

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása december hó 31-én kor szerint, osztályonkint.

Osztály	A nyilvános és a magántanulók együttes létszáma dec. 31-én	A nyilvános és a magántanulók együttes létszámából											
		1906.	1905.	1904.	1903.	1902.	1901.	1900.	1899.	1898.	1897.	1896.	1895.	1894. v. még korább. évben
		évben született												
I.	70	3	54	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II.	34	—	2	23	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	56	—	—	35	13	6	2	—	—	—	—	—	—	—
IV.	41	—	—	—	3	21	9	7	1	—	—	—	—	—
V.	26	—	—	—	—	3	15	6	2	—	—	—	—	—
VI.	26	—	—	—	—	—	—	15	7	2	2	—	—	—
VII.	35	—	—	—	—	—	—	9	14	7	3	1	1	—
VIII.	62	—	—	—	—	—	—	—	33	17	5	2	3	2
I—VIII.	350	3	56	68	26	32	26	37	57	26	10	3	4	2

5. Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása honosság és szülőik (gyámjuk, illetőleg más gondviselőjük) állandó lakóhelye szerint.

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók összes száma	közül			száma, akiknek szülője (gyámja, illetőleg más törvényes gondviselője) állandóan		
	magyar honos volt		külföldi honos volt	ugyanazon		Horvát-Szlavonországokban
	magyarországi	horv.-szlavonországi		községben	vármegye más községében	
	illetőségű			lakott		
350	346	1	3	324	25	1

6. Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása törvényhatóságonkint szülőik (gyámjuk, illetve más törvényes gondviselőjük) magyarországi állandó lakóhelye szerint.

Törvényhatóság	A tanulók száma	Törvényhatóság	A tanulók száma	Törvényhatóság	A tanulók száma
a) Vármegyék		Ugocsa	1	Horvát-Szlavonorsz.	
Nyitra	1	Ung	1	*c)* Vármegyék	
Pest-P.-S.-Kiskun	18	Együtt .	25	Verőcze	1
Somogy	1			*c)* együtt .	1
Sopron	1	*b)* Városok			
Tolna	1	Budapest	324	*a) b) c)* együtt .	350
Torontál	1	*a) b)* együtt .	349		

9. Ismétlők, a görögpótló tárgyak tanulói, magaviselet és mulasztások osztályonkint.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett									
	nyilvános és magántanulók közül		nyilvános tanulók							
			közül						által	
	ismétlő volt	a görögpótló tárgyakat tanulta	magaviseletből			egy órán sem	csak igazoltan	igazolatlanul	igazoltan	igazolatlanul
			1	2	3					
			osztályzatot kapott			mulasztott			mulasztott órák száma	
I.	2	—	43	26	—	17	42	10	1473	33
II.	—	—	22	12	—	4	26	4	1340	9
III.	5	—	39	17	—	2	41	13	1888	34
IV.	2	—	19	21	—	5	33	2	1294	4
V.	1	20	20	5	—	4	21	—	651	—
VI.	1	20	19	6	—	5	18	2	991	3
VII.	1	21	26	5	—	26	5	—	1492	—
VIII.	—	39	10	12	—	—	22	—	979	—
I-VIII.	12	100	198	104	—	63	208	31	10108	83

10. Az osztályvizsgálatott tett tanulók előmenetele osztályonkint.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett									
	összes száma	nyilvános és magántanulók közül						nyilvános tanulók közül		
		közül						az egészségtant	zenét	az éneket
		minden rendes tantárgyból			egy	két	több			
		(legalább) jeles	legalább jó	legalább elégs.	elégtelen			mint rendkívüli tantárgyat legalább elégséges eredménnyel tanulta		
		osztályzatot kapott								
I.	70	1	14	29	9	7	10	—	8	10
II.	34	1	9	16	4	3	1	—	3	2
III.	56	2	8	39	2	4	1	—	4	12
IV.	41	—	7	23	6	2	3	—	—	6
V.	26	—	3	4	19	—	—	—	—	8
VI.	26	—	—	7	19	—	—	—	—	4
VII.	35	5	5	23	2	—	—	22	—	3
VIII.	62	1	15	45	1	—	—	20	—	2
I-VIII.	350	10	61	186	62	16	15	42	15	47

7. Az Osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása szülők (gyámjuk, illetőleg más törvényes gondviselőjük) foglalkozása (társadalmi állása) szerint.

Foglalkozás (társadalmi állás)	A tanulók száma	Foglalkozás (társadalmi állás)	A tanulók száma
Nagybirtokos és nagybérlő	1	Köztisztviselő (a papok, tanárok és tanitók kivételével) és közhivatalban alk. dijnok	58
Középbirtokos, bérlő	2		
Kisbirtokos, kisbérlő	16	Pap, tanár, tanitó	22
Kisbirtokos-napszámos	1	Másféle értelmiségi s ilyeneknél alkalmazott segéd, irnok stb.	39
Egyéb őstermelő	3		
Gazdasági tisztviselő	3	Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	8
Egyéb gazdasági segédszemély	1		
Földmiv. munkás, napszámos	1	Katonatiszt	5
Nagyiparos, bányanagyvállalkozó	2	Katona altiszt	4
Kisiparos, bányakisvállalkozó	25	Tőkés, járadékos, háztulajdonos	2
Ipari vagy bányászati tisztviselő	6	Nyugdijas tisztv. vagy értelmiség körébe számitható egyéb nyugdijas	13
Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély	12		
Ipari vagy bányászati napszámos	12	Nyugdijas altiszt, szolga v. más	8
Nagykereskedő, nagyvállalkozó	13	Magánzó, eltartásos	22
Kiskereskedő, kisvállalkozó	20	Házi cseléd	1
Kereskedelmi vagy közlekedési (vasuti, posta stb.) tisztviselő	29	Egyéb és ismeretlen foglalkozásu	1
Egyéb kereskedelmi vagy közlekedési segédszemély	15	Árvaházi, szeretetházi tanulók	3
Kereskedelemnél és közlekedésnél munkás, napszámos	2	Mindössze	350

8. Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint.

Az osztályvizsgálatot tett tanulók összes száma	Az osztályvizsgálatot tett tanulók közül										
	latin szertartású róm. kath.	görög	református	ág. h. ev.	görög keleti	izraelita	baptista	magyar	német	összesen nem magyar
	vallású volt							anyanyelvü volt		
350	182	1	38	23	2	103	1	333	17	17

Az osztályvizsgálatot tett magyar anyanyelvü tanulók közül							Az osztályvizsgálatot tett nem magyar anyanyelvü tanulók közül más nyelven is tudott	Az osztályvizsgálatot tett		
csak magyarul	más nyelven is	németül	tótul	oláhul	horvátul	szerbül		német	összes nem magyar	
tudott		is tudott						anyanyelvü tanuló közül magyarul is tudott		
229	121	107	8	2	2	2	17	17	17	

11. Az osztályvizsgálatot tett tanulók megoszlása a tandíjfizetés szempontjából, a jutalmazott tanulók száma, az elengedett tandíjak összege s a jutalmak értéke.

Az egész tandíjat megfizette	Részben tandíjmentes volt	Egészben tandíjmentes volt	Az elengedett tandíj összege koronában
229	22	99	7386

12. A tanulók által élvezett jótétemények (ösztöndíjak, segélyek) és egyéb kedvezmények.

A jótétemény, illetve kedvezmény megnevezése (alapja, forrása)	A jótéteményt hány tanuló élvezte	A jótétemény értéke K-ban
Hampel ösztöndíj	1	40
Váci Mária Terézia-alap	1	240
Czeizel Gábor-féle	1	300
Bírság-alap	1	300
Gaál J. családi ösztöndíj	1	2500
Pénzsegély	13	640
Ruhasegély	34	1450
Könyvsegély	34	845
Ottilinger Redekovics-féle ösztöndíj	1	100
Budai Mária Terézia ösztöndíj	1	150
Adamovich-féle ösztöndíj	1	240

13. A sikeres érettségi vizsgálatot tett tanulók pályaválasztása.

Pályaválasztás	Sikeres érettségit tett fiúk
I. Tovább tanultak (akár hazai, akár külföldi főiskolán)	
Tudomány-egyetemi jogi karon	3
Tudomány-egyetemi bölcsészeti karon	1
Műegyetemi építészeti szakosztályon	2
Műegyetemi mérnöki szakosztályon	2
Műegyetemi gépészmérnöki szakosztályon	2
Mezőgazdasági főiskolán	2
II. Kereső pályára léptek	
Gazdasági pályára	1
III. Katonai kötelezettség	48
Összesen	61

14. Érettségi vizsgálatok.

Az érettségi vizsgálat megnevezése	Nyilvános vagy magántanuló s az utóbbi fi vagy nő	Érettségire jelentkezett	Az irásbeli dolgozatokat legalább elégséges eredménnyel készítette el*)	Szóbelire bocsátatott	A szóbeli alapján			
					jelesen érett	jól érett	érett	ismétlő vizsgára utasittatott
					lett			
Első izben tett teljes vizsgálat	nyilv.	19	13	19	2	6	11	—
	magán fi	42	5	42	—	11	28	3
Kiegészitő vizsgálat görög nyelvből	nyilv.	6	—	6	5	1	—	—

*) A többi ki nem irt tanuló száma a VKM 40962/16. v. sz. r. a. irásbeli mellőzésével tehetett érettségi vizsgát.

15. Az iskola telke, épülete és helyiségei.

A) Telek és épület.

1. Az iskola egész telke 2822 m² területű. Ebből beépített terület 1330 m².
2. Az iskola bérli az épületet egészen.
3. Az iskolaépület épült: 1905. Bérháznak épült. Nem felel meg.

B) Helyiségek.

A helyiségek célja és megnevezése	A helyiségek száma az iskola bérelt épületében
I. Tanítás céljára szolgáló helyiségek, tantermek és szertárak:	
Osztályterem	11
Rajzterem	1
Kézimunka (szlöjd) terem	1
Tornaterem (tornacsarnok)	1
Természettani szertár terme	1
Természetrajzi szertár: terme	1
kémiai helyisége	1
kisérleti terme	1
dolgozó szobája	1
II. Igazgatás és felügyelet céljára szolgáló helyiségek:	
Igazgatói iroda	1
Tanári szoba	3
Értekezleti terem	1
Dolgozó szoba	1
III. Lakások:	
Igazgatói lakás öt lakószobával a mellékhelyiségek nélkül	1
Szolgalakások egy „ „ „ „	3

16. Az iskola vagyona, bevételei és kiadásai.

A) Vagyon.

(Az 1915—1916. tanév végén.)

A vagyoni tételek megnevezése	Az iskola vagyona K-ban
Elhelyezett tőkében, értékpapírokban és készpénzben	1250
A segélyző egylet elhelyezett tőkében, értékpapírokban, más ingókban (könyvekben stb.) és készpénzben	12146
Az önképzőkör vagyona	230
A kirándulási alap vagyona	3486
A zene- és énekkar vagyona	640
A tornakör vagyona	150
Az iskola vagyona:	
a) bútorok, háztartási szerek	40472
b) tanítási eszközök és szerek (szertarak)	67127
c) tanári és ifjúsági könyvtár	53399
Összes vagyon . . .	178900

B) Bevételek.

(Az 1915—1916. iskolai évben.)

A bevételi források megnevezése	Az iskola bevételei K-ban
A m. kir. vallás- és közokt. miniszteriumtól	165618
A m. kir. vallásalapból (hittanárok, hitoktatók és hitszónokok illetményeire)	8680
Beiratási díjból	3770
Értesítől díjból, tintadíjból, könyvtári díjból, stb.	7351
Tandíjakból	17390
Vizsgadíjakból:	
a) érettségi vizsgálatokért	2060
b) magánvizsgálatokért	3840
A segélyalap (segélyző egyesület) jövedelme	1070
Az önképzőkör, tanulmányi kirándulások, énekkar, tornakör céljára létesített alapok jövedelme	504
Az iskola saját ösztöndíj-alapjainak jövedelme	40
Összes bevétel . . .	210323

C) Kiadások.

A kiadási tételek megnevezése	Az iskola kiadásai K-ban
a) *Személyi illetmények.*	
Az igazgató, a rendes, helyettes, segéd- és megbízott tanárok és tornatanítók:	
a) fizetése (a természetben élvezett ellátás egyenértéke is) és fizetés természetével bíró pótlékai	89240
b) családi pótléka	5100
c) lakbére	18200
d) természetben bírt lakásának béregyenértéke	2000
Hittant	8680
Más rendes tantárgy	2000
Az érettségi és magánvizsgai illetmény	5900
Az iskolaorvos fizetése	400
Tandíjkezelői jutalék	480
A rendes szolgaszemélyzet:	
a) fizetése (a természetben élvezett ellátás egyenértéke is)	1750
b) lakbéregyenértéke	800
b) *Dologi kiadások.*	
A bérelt iskolai épületrész bére	32000
Fűtés, világítás, tisztogatás	6392
Kisebb javítások	506
Szünidei tisztogatás, javítás és átalakítás	2975
Adó, vízdíj, tüzbiztosítás	1340
Tanítási eszközök és szerek beszerzése, illetőleg javítása	1097
Könyvtári beszerzésekre, beköttetésre stb.	1245
Házi, hivatali ill., irodai és osztálybeli apró szükségletekre (papir, toll, kréta, értesítő nyomatás stb.)	143
Segélyegyesületi könyvek beszerzésére	402
Beszállított tandíj, értesítő, beiratási díj	22818
c) *A tanulók segélyezésére és jutalmazására.*	
Az iskola saját ösztöndíj-alapjaiból	40
Az iskolához nem kötött nem saját ösztöndíj alapokból	3340
Segély alapból	2935
Iskolai segélyek	490
Önképzőköri jutalmak és pályadíjak	50
Összes kiadás	210323

9. Tájékoztatás a jövő iskolaévről.

1. Tanulók a főgimnázium II—VIII. osztályba fölvehetők, ha ki tudják mutatni, hogy az előző osztályt nyilvános főgimnáziumban legalább is elégséges eredménnyel végezték. Reáliskolából vagy bármely más középiskolából átlépni szándékozó tanulók csak úgy vehetők fel, ha azokból a tantárgyakból, melyek a gimnáziumban az előző években tanítanak, amaz iskolában pedig, melyből átlépnek, nem tanítanak, fölvételi vizsgát tesznek.

A fölvételi vizsga díja 20 korona.

A tanintézet I. osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet, ki a 9. évet betöltötte s 12 évnél nem idősebb. E körülmény keresztlevéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal (nem Tanusítvánnyal) igazolandó. A fölvételhez továbbá megkivántatik minden tanulótól, hogy nyilvános népiskolától nyert bizonyítvánnyal igazolja, hogy a népiskola 4 alsó osztályát jó sikkerrel végezte, vagy hogy fölvételi vizsgát tegyen, amelynél hasonló mérvű képzettségről tesz tanuságot.

Vizsga díja ugyancsak 20 korona.

Azonkivül minden tanuló tanintézetünkben való első beiratáskor az 1887. XXII-ik, a himlőoltást szabályozó törvénycikk értelmében hiteles bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy beoltották. Kik ezt nem tudják kellően igazolni, a ker. elöljáróságnál, mint közegészségi ellenőrző közegnél bejelentjük s az oltás azokon hivatalból foganatosítandó, esetleg újból történő beoltásról fog gondoskodni.

Ennek folytán a szülők gyermekeik himlőoltási bizonyítványainak beszerzésére s a fölvételkor való felmutatására kötelezettek.

Minden tanuló első fölvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja, illetőleg azoknak valamely külön megbizottja kiséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

Azok a szülők vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekük, vagy gyámfiuk fölvételekor alkalmas helyettest tartoznak irásban bejenteni, kire a házi fölügyelet és nevelés tekintetében kötelességüket és jogukat átruházzák.

A szülők és gyámok e részben minden változást irásban tartoznak az igazgatóságnál bejelenteni.

II. A gimnázium V. osztályába belépő tanuló szülője, illetőleg gyámja köteles bejelenteni, vajjon fia, illetőleg gyámoltja az 1890. évi XXX t.-c. értelmében a görög nyelvet, avagy az idézett törvénycikk által meghatározott pótló tantárgyakat fogja-e tanulni.

III. A pótló, fölvételi különbözeti, magán- és javító vizsgák 1916 augusztus 30-án és 31-én d. e. 10 órakor kezdődnek. Az erre felhivás az intézet hirdető tábláján olvasható.

IV. A tanulók fölvétele július hó 3-án és folytatólag szeptember három első napján történik, még pedig az osztályfőnöknél és a gimnáziumi igazgató irodájában. A beiratkozott tanulók, amennyiben szeptember hó 15-éig bezárólag osztályfőnöküknél személyesen nem jelentkeznének, az iskolából kilépettnek tekintetnek és a befizetett díjak megtérítésére igényt nem támaszthatnak.

Szeptember 3-ika után jelentkező tanulók késedelmük okát hitelesen tartoznak igazolni; szeptember hó 14-én túl az igazgató nem vehet fel többé tanulót, bármely oka volt is mulasztásának A fölvételt ezentúl 1 kor bélyeges folyamodásra csak a tankerületi kir. főigazgató úr engedheti meg.

Megjegyzendőnek tartjuk, hogy intézeti tanulót csakis összes intézeti tartozásának kiegyenlítése után írjuk be, illetőleg csak akkor kapja meg évvégi bizonyítványát.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 5-én d. e. 9 órakor lesz.

a) Tankönyvsegélyért folyamodó tanulók ebbeli kérvényüket szept. 10-ig tartoznak az osztályfőnöknél beadni (Mellékelt: 1915. évi szegénységi bizonyítvány.) A segítő egyesületből kapott kötetlen tankönyvet a tanuló tartozik beköttetni. Aki a könyvet évközben megrongálja vagy beszennyezi, tartozik annak teljes bolti árát megtéríteni Minden tanulónak a könyvtárban egy számozott lapja van, melyen föl van tüntetve a könyvek száma és azok állapota.

A folyamodvány az intézeti igazgatósághoz címzendő.

b) Tandíjmentességért folyamodó tanuló szept. 10-ig tartozik kérvényt az osztályfőnöknél benyújtani. (Melléklet: Évvégi bizonyítvány, szegénységi bizonyítvány. — Helyhatósági vagy vagyontalansági bizonyítvány csak abban az esetben vétetik figyelembe, mikor szegénységi bizonyítvánnyal ellátott tanulók már kaptak tandíjmentességet, hogyha ezekkel a törvényes százalékarány betölt, akkor tandíjmentességre igényt nem tarthatnak.)

A folyamodvány az intézeti igazgatósághoz címzendő.

c) Torna és rajzmentességért szept. 8-ig folyamodhatnak a tanulók. (Melléklet: orvosi bizonyítvány.)

Folyamodvány 1 koronás bélyeggel ellátva a Főigazgatósághoz címzendő. A kérvények az osztályfőnöknél adandók be.

b) Szombati irás alól fölmentésért szept. 8-ig folyamodhatnak a tanulók. (Melléklet a kerületi rabbi, főrabbi hitelesitése.)

A tanuló csakis a gyakorlati rajz vagy írás alól menthető fel.

Folyamodvány 1 koronás bélyeggel ellátva az intézeti igazgatósághoz címzendő.

NB. Nyomatott folyamodási minták (2 fill.) vásárolhatók. Mellékletek már a szünidőben beszerzendők!

V. Azok a ta nulók, kik rendes tantárgyból elégtelen érdemjegyet nyertek, felsőbb osztályba nem léphetnek. Kiknek azonban csupán egy tárgyból van elégtelen osztályzatuk, javító vizsgálatot tehetnek, melynek sikeres megállása esetén a felsőbb osztályba léphetnek.

Azok a tanulók, kik két tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot, — ha igazolni tudják, hogy elmaradásuk önhibájukon kívül történt, a tankerületi kir. főigazgató úr útján nyerhetik meg a javító vizsgálatra való engedélyt. Az ez irányú szabályszerüen fölszerelt és 1 koronás bélyegelt folyamodványok június hó 20-ig a tanintézeti igazgatóság útján nyújtandók be. (Minden folyamodás a felsőbb tanhatósághoz az intézeti igazgatóság utján terjesztendő be.)

10. Figyelmeztetés.

Ösztöndíjakért folyamodó tanulók minden év január 1-től január 14-ig érdeklődjenek az igazgatóságnál a pályázat jellege és körülményei iránt. Hasonlóképen a katonai és tanitóképző intézetekbe való fölvétel iránt minden év május 1-től junius 10-ig érdeklődjenek.

Az igazgatóság tudatja, hogy a szülőknek s idegeneknek olyan levélre, melyben válaszbélyeg mellékelve nincsen, nem válaszol. Megjegyzendőnek tartja, hogy a posta a szülőkkel való hivatalos levelezést megbírságolja.

Ugyancsak nem vállal felelősséget az igazgatóság a megrendelés nélkül küldött könyvekért s másféle küldeményekért, melynek nagy része nem is kerül az igazgatóság kezébe.

A szülők csakis az órarenden megjelölt fogadó-órában értekezhetnek a tanár urakkal, amely időben a tanári szobában tartózkodnak. Kérjük a szülőket, hogy a tanár urakat fogadó óráikban keressék föl, csöngetéskor ne tartóztassák és az intézetet elhagyják. Látogatás előtt az igazgatónál való jelentkezés kötelező. A tanári testület határozata értelmében kérjük a szülőket, hogy fiaik előhaladása iránt szept. 1—jún. 8-ig, továbbá febr. 1—jún. 1-ig érdeklődjenek, mikor tanulmányaikban a javítás még lehetséges. Jan. 8—febr. 1-ig és jún. 1—jún. 29-ig a tanári testület nem fogad. Az egész tanévben és ezekben az időközökben is az igazgatósággal mindig lehet értekezni. Magánügyek az intézetben a tanitás idejében nem intéztetnek el. A telefon csakis hivatalos ügyekben használható.

Szülők csak azokat fogadják gyermekeik mellé instruktorokul, akiket az igazgatóság vagy a tanári testület ajánl. Legajánlatosabb, hogy a szülők instruktorokat ne a félévi értesítő és évvégi bizonyitványok kiosztása előtt, hanem már az év elején fogadjanak fiaik mellé.

Az igazgató, az orvos és a tanári testület bármely tagja a tanulókat otthonukban hivatalosan meglátogathatja, hogy tanulási, lakás és ellátási körülményeiről meggyőződhessék.

A szülőknek felsőbb tanhatósághoz beadott hivatalos irást kizárólag az intézeti igazgatóság utján terjesztendő be.

Tankönyveket az intézet épületében sem eladni, sem vásárolni nem szabad. (V. K. M. 53109/14.)

TARTALOM.

Oldal

I. Az intézet állapota 3

1. A tanári személyzet. 3. — 2. A tanulók 6. — 3. A szolgák 6. — 4. Az épület 6. — 5. A tanszerek 7. — 6. A költségek 7. — 7. Segélyző ügyek 8.

II. Az intézet müködése 8

1. Fegyelmi állapot 8. — Vallásos gyakorlatok 9. — 2. Az oktatás 10. — A tanitás eredménye 12. — A tanárok tudományos munkája 12. — Az érettségi vizsga 14. — Az egészségi állapot 15. — Rendkivüli munkásság 18. — Az ifj. könyvtárhasználata 19. — Intézeti egyesületek 19. — Cserkészet 19. — Tanulmányi kirándulások 19.

III. Általános ügyek 21

1. Főigazgatói látogatások 21. — 2. Egyébb látogatások 21. — 3. Tanácskozások 22. — 4. Iskolai ünnepélyek 22. — 5. Szabad liceum 22. — 6. Iskolatársak szövetsége 22.

Függelék 22

Iskolánk és a háboru 22. — 2. Érettségi vizsga 38. — 3. Osztályozás 39. — 4. Fölvételi és különbözeti vizsgák 51. 5. Intézeti alapitványok 52. — 6. A Fölszerelés évi gyarapodása 59. — 7. Tankönyvek 60. — 8. Statisztikai adatok az 1915/6. tanévhez 61. — 9. Tájékoztató az 1916/7. tanévre 69. — 10. Figyelmeztetés 72.

ÁRA 2 KORONA.